

2015

ÅRSRAPPORT





03	VI ER FORNØYD MED RESULTATET I 2015
04	SPAREBANK 1-ALLIANSEN
06	ÅRSBERETNING 2015
15	HOVEDTALL
16	RESULTATREGNSKAP
17	BALANSE
19	KONTANTSTRØMOPPSTILLING
20	INNHOLD NOTER
21	NOTER
44	REVISOR
46	KONTROLLKOMITE
47	ERKLÆRING FRA STYRET OG BANKSJEFEN
49	GAVER 2015
51	TILLITSVALGTE I MODUM SPAREBANK





Vi er fornøyd med resultatet i 2015

og kan se tilbake på et år med kraftig konkurranse, offensiv kundeatferd og implementering av nye regler knyttet til regulatoriske krav.....

Året 2015 ble et godt år for våre utlånskunder. Konkurransesituasjonen mellom bankene og lavere innlånskostnader førte til historisk lave utlånsrenter. For våre innskuddskunder har renteutviklingen ført til betydelig lavere innskuddsrente.

Modum Sparebank leverte et resultat som viser god underliggende drift med lave tap og god kostnadskontroll.

Norge er inne i en lavkonjunktur med svært lave oljepriser og stigende arbeidsledighet. Våre markedsområder vil også merke dette. Vi har derfor et spesielt fokus på trender knyttet til økning i ledigheten og utvikling av boligpriser. Vår utlånsportefølje har hatt en sunn utvikling over lang tid og bidrar til at vi ikke har grunn til å tro at utviklingen vil føre til vesentlig høyere tap de nærmes-

te årene. I denne sammenheng er det knyttet størst usikkerhet til rammevilkår og markedsforholdene til våre bedriftskunder.

I løpet av 2015 har finansdepartementet gitt nye føringer og innført endringer knyttet til regulatoriske krav. Modum Sparebank har god kontroll på disse endringene og vil legge frem en god kapitalplan frem mot utgangen av 2018. Banken er solid og har et meget godt utgangspunkt for å møte de utfordringer som vil komme i årene fremover.

Våre kunder endrer adferd raskt og stiller større krav til selvbetjening, tilgjengelighet og rask respons. Dette tar vi på fullt alvor og jobber kontinuerlig med endringsprosesser knyttet til kundenes behov. Samtidig er vi meget bevisste på å ta med oss det som fungerer godt i dag og fokuserer sterkt på vår misjon

som lokalbank. Balansen mellom lokalbank i tradisjonell forstand og en teknologidrevet bank er krevende. Vi konstaterer at vi lykkes godt med det.

Det er med stor tro på fremtiden at vi entrer 2016 - året Modum Sparebank fyller 175 år. Dette året vil vi benytte til å gjøre noe ekstra for våre lokalsamfunn med små hendelser gjennom hele året.

Egil Meland
adm. banksjef

SPAREBANK 1-ALLIANSEN

SpareBank 1 -alliansen ble grunnlagt i 1996. Alliansen er et bank- og produksamarbeid der SpareBank 1 -bankene i Norge samarbeider gjennom det felleseide holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. Et overordnet mål for SpareBank 1 -alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1 -alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå.

SpareBank 1 -alliansen er samlet sett en av de største tilbydere av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Alliansen har etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen er i hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter samt forbund tilknyttet LO. Både bankene og produktområ-

dene hevder seg godt i konkurransebildet, og resultatutviklingen er god.

SpareBank 1 -alliansen består per 31.12.15 av 15 selvstendige banker, 2 felleseide forretningsbanker og SpareBank 1 Gruppen konsern.

De 15 selvstendige bankene i alliansen er:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA
 - SpareBank 1 SMN
 - SpareBank 1 Nord-Norge
 - Sparebanken Hedmark
- samt en sammenslutning av flere mindre banker under navnet Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar);
- SpareBank 1 BV
 - SpareBank 1 Gudbrandsdal
 - SpareBank 1 Hallingdal
 - SpareBank 1 Lom og Skjåk
 - SpareBank 1 Modum
 - SpareBank 1 Nordvest
 - SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg
 - SpareBank 1 Ringerike Hadeland
 - SpareBank 1 Søre Sunnmøre
 - SpareBank 1 Telemark
 - SpareBank 1 Østfold Akershus

De 2 felleseide forretningsbankene er Bank 1 Oslo Akershus AS og BN Bank ASA. I desember 2015 kunngjorde Sparebanken Hedmark at de har inngått avtaler med de øvrige eierne av Bank 1 Oslo Akershus om kjøp av deres aksjer i banken. Hedmark går med det fra en eierandel på 40,5 % til å eie hele virksomheten gitt at kjøpet godkjennes av Konkurransetilsynet, Finanstilsynet og Finansdepartementet. Bank 1 Oslo Akershus går da fra å være deleid av Samarbeidende Sparebanker (15,2 %), SpareBank 1 SR-Bank (4,8 %), SpareBank 1 SMN (4,8 %), SpareBank 1 Nord-Norge (4,8 %) samt LO og tilknyttede forbund (29,9 %), til å være en heleid datterselskap av Sparebanken Hedmark i løpet av 2016.

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i konsernet som består av:

- SpareBank 1 Skadeforsikring AS (100 %)
- SpareBank 1 Forsikring AS (100 %)
- ODIN Forvaltning AS (100 %)
- SpareBank 1 Medlemskort AS (51 %)
- SpareBank 1 Gruppen Finans AS (100 %)
- Conecto AS (100 %)





Felles hovedfunksjoner innen SpareBank 1-alliansen er todelt:

1. Drive og utvikle finanskonsernet med produksjon og leveranse av konkurransedyktige produkter og tjenester for distribusjon gjennom alliansebankene, øvrige banker, som har distribusjonsavtale med selskap i SpareBank 1 Gruppen, og LO. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Gruppen AS, som eies av:
 - SpareBank 1 SR-Bank ASA (19,5 %)
 - SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %)
 - SpareBank 1 SMN (19,5 %)
 - Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %)
 - Sparebanken Hedmark (11 %)
 - Landsorganisasjonen/ fagforbund tilknyttet LO (9,6 %), som ikke er en del av alliansen.
 - Samt Bank 1 Oslo Akershus AS 1,4 %
2. Drive og utvikle alliansesamarbeidet med felles forvaltning, utvikling og gjennomføring av aktiviteter som gir stordrifts- og kompetansefordeler. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Banksam-

arbeidet DA. Selskapet ivaretar finansiering av og eierskap til applikasjoner, konsepter, kontrakter og merkevare på vegne av deltakerne i alliansesamarbeidet.

Selskapet Banksamarbeidet SpareBank 1 DA eies av:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA (17,74 %)
- SpareBank 1 SMN (17,74 %)
- SpareBank 1 Nord-Norge (17,74 %)
- Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (17,74 %)
- Sparebanken Hedmark (11,30 %)
- SpareBank 1 Gruppen AS (10,00 %)
- Bank 1 Oslo AS (7,74 %)

Banksamarbeidet SpareBank 1 Da eier følgende selskaper fra 2014:

- SpareBank 1 Eiendomsmegler 1 (100 %)
- SpareBank 1 Kundesenter AS (100 %)
- SpareBank 1 Verdipapirservice AS (100 %)
- SpareBank 1 ID AS (100 %)
- SpareBank 1 Asept (100 %)

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA har i tillegg

hatt 15 % eierandel i TSM Nordic DA (Valyou). Dette selskapet ble imidlertid avviklet i 2015, som følge av en revurdering av satsingen.

Bankene i SpareBank 1 -alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund, og leverer finansielle produkter og tjenester til LOs medlemmer gjennom fordelsprogrammet LOfavør.

Produktselskapene etablert under SpareBank 1 Gruppen AS og alliansebankene har utviklet en felles teknologiplattform. Erfaringsutveksling og overføring av kompetanse innenfor alliansen, basert på beste praksis, er et viktig element for å utvikle alliansen videre.



Årsberetning 2015

Modum Sparebanks utvikling

I et år som var preget av økt usikkerhet i norsk økonomi, leverer Modum Sparebank nok en gang solide tall. Resultatet ble 36,9 mill. kr lavere enn i 2014. Dette skyldes i hovedsak kurstap på obligasjons- og aksjeporteføljen i 2015 og høye kursgevinster ved salg av aksjer i Nets AS, i tillegg til et ekstraordinært utbytte fra SamSpar Bankinvest II AS i 2014.

Effektiv bankdrift, svært lave tap og dyktige medarbeidere med lokalkunnskap har gitt gode resultater over lang tid. En god soliditet sikrer banken handlefrihet, samtidig som det er en trygghet for våre kunder i økonomisk krevende tider.

Modum Sparebank har i 2015 hatt en god utvikling. Strategisk eierskap til produktselskaper i SpareBank 1, og samspeilet mellom bank, finans og eiendomsmeistring bidrar til at banken kan tilby kundene et bredt produktspekter. Gjennom det strategiske samarbeidet innen IT løsninger i SpareBank 1 Alliansen gjør banken det mulig å tilby kundene banktjenester på flere plattformer slik at kunden til enhver tid har muligheten til å skaffe seg oversikt eller utføre nødvendige tilpasninger i privatøkonomien eller for sin bedrift. Disse to strategiske samarbeidsplattformene i SpareBank 1 er viktig for bankens inntjening i en hverdag preget av stadig utvikling og sterk konkurranse.

I året som gikk lanserte konkurrentene nye betalingsløsninger, som f.eks. DNB's Vipps. Disse betalingsløsningene hadde en brukerbasert tilnærming som SpareBank 1 manglet. Til glede for vårt marked lanserte vi mCash i løpet av høsten, som svarer godt på konkurrentenes betalingsløsning.

I tillegg til dette lanserte banken nye tjenester i nettbanken med mulighet for både elektronisk lånesøknad og elektronisk signering av dokumenter. I løpet av 2015 lanserte banken også en chat løsning som har gitt mange kunder tilgang til en enklere kommunikasjon med banken. Den digitale utviklingen vil fortsette med fullt driv også fremover. Banken, gjennom samarbeidet i SpareBank 1, har ambisjon om å

kunne tilby kundene gode selvbetjente tjenester som gjør det mulig å løse bankbehov uansett hvor kunden befinner seg. Kombinasjonen av nettopp dette og de beste rådgiverne lokalisert der bankens kunder befinner seg vil være et konkurransefortrinn i tiden som kommer.

Bankmarkedet var i 2015 fortsatt preget av sterk konkurranse om innskudd og boliglån. Et lavt rentenivå og sterk konkurranse førte til press på rentemarginen gjennom hele året. Rentenettoen er styrket sammenlignet med 2014, og ble 120,6 mill. kr (114,0 mill. kr). Endringen sammenlignet med 2014 kan tilskrives:

- Økt utlån og innskudd både til privat- og næringslivskunder har bidratt til økte netto renteinntekter
- Reduserte marginer på boliglån som følge av generelle rentenedsettelse og øvrig prispress har redusert utlånsmarginen
- Reprising av innskudd, både på person- og næringslivskunder, kompenserer noe for inntektsbortfall som følge av lavere margin på boliglån.

Rentenetto fra lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjoner for lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt utgjorde samlet 18,3 mill. kr (24,8 mill. kr). Inntektene er redusert på grunn av lavere marginer på personmarkedslån.

Det er i løpet av 2015 gjennomført tre generelle rentenedsettelse på utlån til privatkunder for å tilpasse boliglånsrenten til et fallende rentenivå. I denne perioden er innskuddsrentene til privat- og næringslivskunder også redusert.

Netto provisjonsinntekter- og andre inntekter holder seg på et stabilt nivå.

Aksje og rentemarkedene har vist en negativ utvikling i 2015 som følge av uro i verdensøkonomien. Det gjenspeiles i verdiutvikling på bankens verdipapirbeholdning og avkastning på finansielle eiendeler.

Kostnadsutviklingen har vært som forventet, men er preget av kostnader i f.m. ombygging av bankens hovedkontor i Vikersund. Eksklusiv effekten av ombygging har banken redusert

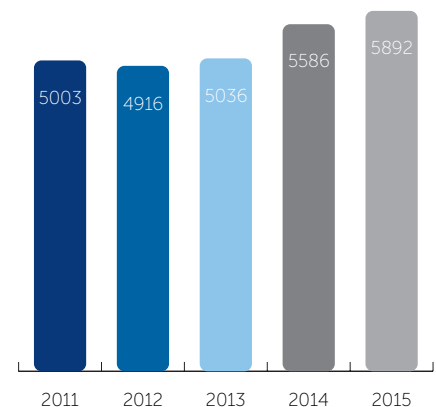
kostnadene med 3,4 mill. kr. Antall årsverk er redusert med 4 til 64 i 2015. Styret viderefører sitt fokus på kostnadsutviklingen. Banken arbeider kontinuerlig for å sikre effektiv drift og at lønnsom vekst skal gi økte inntekter. Dette er spesielt viktig sett i lys av kunders endrede bruk av banken og økte krav til inntjening og soliditet.

Styret mener det er viktig for utviklingen at Modum Sparebank som en solid og lokal forankret finansvirksomhet, kan tilføre nødvendig kapital til vekst og utvikling i bankens markedsområder. Styret har ambisjoner om å opprettholde bankens posisjon i Modum kommune og samtidig styrke bankens posisjon i kommunene Øvre Eiker og Nedre Eiker.

Modum Sparebank har et stort samfunnsengasjement og støtter lokale initiativ innenfor kultur, idrett og utdanning. I 2015 er dette kanalisert gjennom sponsorvirksomhet, en egen næringsstiftelse og utdeling fra bankens gavefond.

Den økonomiske situasjonen i landet bærer preg av lav oljepris, noe som ikke i like stor grad gjelder vårt område. Arbeidsledigheten er fortsatt lav men noe høyere enn landsgjennomsnittet. Det lave rentenivået gir god kjøpekraft. Forventet befolkningsvekst i vårt primærrområde er middels.

Brutto utlån

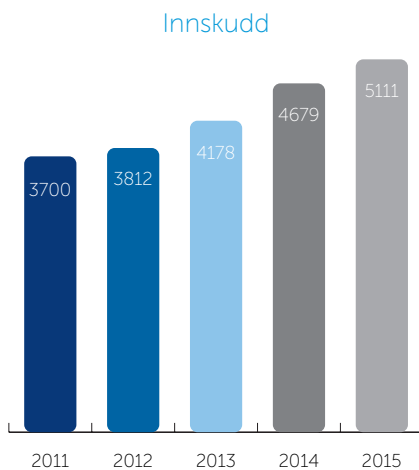


Etterspørselen etter lån var stort sett tilfredsstillende gjennom 2015 og gav en utlånsvekst på 8,6 % inkl. lån overført til SpareBank1 Boligkreditt. Våre privatkunder økte sine lån med

10,4 %, mens bedriftsmarkedet økte sine lån med 3,3. Den gode utlånsveksten på privatmarkedet skyldes først og fremst god utlånsvekst i Eiker-kommunene.

Overføring av lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS er fordelaktig for banken da dette gir redusert finansieringskostnad. Ved utgangen av 2015 var lån for 2 106 mill. kroner overført til selskapet. Banken vil fortsette å benytte SpareBank 1 Boligkreditt AS aktivt i den langsiktige finansieringen.

Det er fortsatt lite mislighold av lån i norske banker. I Modum Sparebank utgjorde misligholdte lån i % av samlet utlån 0,3 % pr 31.12.15 (0,4 %). Styret er tilfreds med kvaliteten i utlånsporteføljen og styringen av kredittrisikoen vurderes som tilfredsstillende. Finanstilsynet har pålagt bankene å ta større høyde for mulige tap i framtida i form av større tapsavsetninger.



Banken hadde en god innskuddsvekst både fra personmarkedet og fra bedriftsmarkedet med hhv. 9,9% og 8,3 %. Totalt økte innskuddene i banken med 9,3 %. God vekst på personmarkedet, selv med et ekstremt lavt rentenivå skyldes et generelt ønske om å ha en viss buffer for dårligere tider.

Bankens eierskap i ulike selskaper blant annet i SpareBank1-alliansen ga et samlet utbytte på 9,5 mill. kroner i 2015, hvorav utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS med 1,1 mill. kroner og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS med 2,5 mill. kroner.

Banken er godt kapitalisert og har en tilfredsstillende finansiering. Bankens solide finansielle stilling gjør oss godt rustet til å møte fremtidige krav, økende konkurranse og endret kundeadferd.

Risikostyring

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Risikostyringen i Modum Sparebank skal støtte opp under bankens strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

For å sikre en hensiktsmessig og effektiv prosess har styret vedtatt rammebetingelser som ivaretar bankens behandling og oppfølging av de risikoområder som er knyttet til bankens forretningsdrift. Bankens strategi, policy for risikostyring og underliggende strategier for hvert risikoområde oppdateres årlig. Dette setter rammer slik at Modum Sparebank drives med et moderat risikonivå innenfor bankens forretningsområder.

Styret mottar og gjennomgår med administrasjonen løpende rapporter over bankens risikoeksponeringer, samt virksomheten sett opp mot interne og eksterne rammer. Banken er i hovedsak eksponert for kredittisiko, markeds- og likviditetsrisiko, samt operasjonell risiko.

Finansiell framskrivning

Med utgangspunkt i det strategiske målbildet og forretningsplanen utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste tre årene. I tillegg gjennomføres det en framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. Formålet med framskrivningen er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker bankens finansielle utvikling, herunder egenkapitalavkastning, finansieringssituasjon og kapitaldekning.

Kredittisiko

Det er styrets policy at Modum Sparebank skal ha en moderat kredittisiko. Kredittisiko defineres som risiko for tap som følge av kunders eller andre motparters manglende evne og el-

ler vilje til å oppfylle sine forpliktelse overfor banken.

Kredittisiko anses å være det vesentligste risikoområdet i bankens virksomhet, og er under kontinuerlig overvåking. Overvåkingen av risikoen i porteføljen skjer bl.a. ved hjelp av bankens risikoklassifiseringssystem, hvor hver enkelt kunde på bakgrunn av objektive kriterier, klassifiseres etter misligholdssannsynlighet og tapsgrad gitt mislighold. Scorekortene er utarbeidet av Kompetansesenter for Kredittmodeller (KFK) som er et samarbeidsorgan for SpareBank 1 -alliansen. Den samme klassifisering danner grunnlag for støtte i den enkelte kredittbeslutning.

Samlet sett har banken i 2015 hatt en utvikling i vekst som ligger noe høyere enn den generelle kredittveksten i Norge. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som meget god, og utviklingen er stabil. Lavt rentenivå, lav arbeidsledighet og moderat stigning i boligpriser påvirker porteføljen positivt ved å opprettholde kundenes gjeldsbetjeningsevne samtidig som sikkerhetsverdiene øker. Lån til privatmarkedet ytes på bakgrunn av kredittscoring kombinert med en individuell vurdering av tilbakebetalingsevnen hvor det er tatt høyde for en "normalrentebelastning".

Banken yter i liten grad kreditt uten sikkerhet, og majoriteten av lånene i privatmarkedet ligger innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag på bolig. Dette sammen med det faktum at 83,4 % av bankens brutto utlån er til kunder i bankens primær- og sekundærområde, gjør at kredittisikoen i boliglånporteføljen anses å være lav. Det forventes fortsatt utlånsvekst i 2016. Sikkerhetsdekningen er god, noe som fortsatt tilsier en begrenset tapsrisiko for banken. Kvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen vurderes også som god. I 2015 var utlånsveksten moderat, men i 2016 forventes det at den vil være på et høyere nivå. Banken legger vekt på å ha tette relasjoner til sine næringskunder og låner primært ut til kunder i bankens primær- og sekundærområder. Styret har som målsetting at lån til næringsvirksomhet ikke skal utgjøre mer enn 35 % av bankens samlede utlån. Pr 31.12. utgjør andelen 23,5 % målt ved brutto utlån. Styret overvåker løpende

bankens eksponering innenfor ulike bransjer, samt størrelsen på enkeltengasjementer. Selv om det også innenfor næringssegmentet for en stor del er gitt kreditt mot sikkerhet i fast eiendom, representerer næringskredittene en høyere risiko enn privatkredittene. Utviklingen i kredittporteføljen følges opp via blant annet misligholdsrapporter og risikoreporter. Tiltak og fokusområder vurderes løpende med bakgrunn i utviklingen i tallmaterialet.

I 2015 har de faktiske tap i Modum Sparebank på engasjementer hvor det ikke tidligere har vært foretatt tapsavsetning vært på 0,5 mill. kroner. Netto tapskostnad i 2015 er 1,1 mill. kroner grunnet bl.a. økning i gruppevise nedskrivninger. Styret mener det er noe kredittrisiko knyttet til enkelte av bankens utlånsengasjementer. Individuelle tapsavsetninger ved utgangen av 2015 er på 3,3 mill. kroner hvorav 2,1 mill. kroner i tapsavsetning knyttes til bedriftsmarkedet.

Fremtidige endringer i kredittrisiko vil påvirke kredittkvaliteten i porteføljen og dermed også tapsavsetningene. Endringer i kredittrisiko vil bli fanget opp gjennom den løpende overvåkingen av porteføljen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen defineres som risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/ eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige økte kostnader i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av høyere finansieringskostnader. Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring. Likviditetsstyringen bygger på konservative rammer og gjenspeiler bankens moderate risikoprofil. Den blir gjennomgått minimum en gang i året. Strategien inneholder konkrete rammer og styringsparametre, retningslinjer for diversifisering og retningslinjer for rapportering. Inkludert er også en beredskapsplan for likviditet. I forbindelse med ICAAP prosessen foretas det også stresstestanalyser av likviditetsrisikoen.

Banken reduserer sin likviditetsrisiko gjennom spredning av innlåne fra ulike innlånskilder og med ulike forfallstidspunkter. Bankens utlån finansieres i hovedsak med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde, og innskuddsdekningen målt som innskudd i % av brutto utlån viser en økning og er 86,7 % (83,7 %). Banken har en ramme som sier at innskuddsdekningen ikke skal være under 73 %.

Overføring av godt sikrede boliglån til Sparebank 1 Boligkreditt AS bidrar til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen. I løpet av 2015 økte banken overførte lån med 328 mill. kr.

Utviklingen i innskuddsdekningen og likviditet følges løpende av administrasjonen, og rapporteres til styret.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, aksjer og egenkapitalbevis, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som finansiering og rentehandling.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Rammene blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Risikostørrelsen overvåkes løpende og følges opp gjennom periodevise rapporter til styret. Banken benytter et markedsledende verdipapirsystem for å styre og kontrollere bankens markedsrisiko.

Renterisiko oppstår hovedsakelig fra fastrenteutlån og investeringsporteføljen. Det er vedtatt maksimale grenser for den totale renterisikoen banken skal eksponeres mot. Renterisikoen er uttrykt i form av en effekt målt i kroner ved ett prosentpoeng endring av verdien på renteinstrumentene.

Som et ledd i den løpende likviditetsstyringen har Modum Sparebank behov for å disponere en beholdning av verdipapirer som kan benyttes på flere måter for å regulere bankens behov for likviditet og som grunnlag for sikkerhetsstilling i Norges Bank. Beholdning av

verdipapirer uten anleggsmidler var på 381,7 mill. kr og er lav i forhold til bankens forvaltningskapital. Ved årsskiftet var 2,5 % av beholdningen plassert i aksjemarkedet. Resten av beholdningen var for det meste plassert i OMF-er og andre obligasjoner med lav risiko. Risikoen for bankens samlede beholdning er dermed å anse som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av:

- Mennesker: brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklare policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer: svikt i IKT og andre systemer
- Eksterne årsaker: kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko representerer både på kort og lang sikt en trussel som kan medføre en vesentlig kostnad. Prosessen for styring av operasjonell risiko i Modum Sparebank skal i størst mulig grad hindre at ingen enkelthendelse forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade bankens stilling i alvorlig grad. Banken har en moderat risikoprofil for operasjonell risiko og arbeider kontinuerlig med risikoreducerende tiltak.

Kapitalstyring

Styret har vedtatt en målsetting for banken på minimum 15,0 % ren kjernekapital, og 17 % kapitaldekning i 2016. Bankens mål for kapital ligger godt over regulatoriske krav. Kapitalstyringen skal sikre at Modum sparebank balanserer forholdet mellom:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til bankens strategiske mål og vedtatte forretningsstrategi
 - Konkurransedyktig egenkapitalavkastning
 - En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører
 - Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
 - Utnyttelse av vekstmuligheter i bankens definerte markedsområde
 - At ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Det utarbeides en kapitalplan for å sikre en



langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse prognosene tar hensyn til forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag, er bruken av stresstester. Det gjøres stresstester av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor banken utsettes for ulike negative makroøkonomiske hendelser gjennom flere år. Modum Sparebank har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner på likviditets og kapitaldekningsområdet for i størst mulig grad å kunne håndtere slike kriser dersom de skulle oppstå. For å sikre tilstrekkelig finansiell fleksibilitet har forstandskapet gitt styret fullmakt til å utstede fondsobligasjon på inntil 65 mill. kr og ansvarlig lån på inntil 90 mill. kr. Fullmakten har varighet til 2.12.2016. Banken rapporterer kapitaldekning etter Standard-metoden.

Modum Sparebank har ved utgangen av 2015 en solid finansiell stilling. Et solid resultat i 2015 opprettholdt bankens kapitaldekning. Modum Sparebank vil fortsette å bygge kapital

fremover, og evt. utstede fondsobligasjon og/eller ansvarlig lån ved behov og gjennom dette sikre at banken opprettholder god soliditet.

Organisasjon og arbeidsmiljø

Bankens hovedkontor er i Vikersund, Modum kommune. I tillegg har banken avdelinger i Åmot, Hokksund og Mjøndalen.

Pr. 31.12.15 var det 67 medarbeidere i Modum Sparebank fordelt med 61 på heltid, og 6 på deltid. Banken hadde samlet 64 årsverk.

Det ble i 2008 vedtatt nasjonale regler for autorisering av finansielle rådgivere slik at kundene i et offentlig register kan forsikre seg om at rådgiver innehar riktig kompetanse. Ved utgangen av 2015 hadde vi 33 autoriserte rådgivere. For å sikre best mulig kvalitet ved tegning av skadeforsikring, er det opprettet en egen godkjennelsesordning for rådgivere. Ved utgangen av 2015 hadde vi 19 godkjente medarbeidere.

Vi snakker i dag om den kompetente kunde, og for å møte denne kundens forventninger om kompetanse, er kontinuerlig kompetanseutvikling et viktig satsingsområde for banken. Kompetente medarbeidere er også ofte motiverte medarbeidere.

Det utøves internkontroll i henhold til forskrift om systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Banken er medlem av Modum Felles Bedriftshelsetjeneste som deltar i arbeidsmiljøutvalgets møter. Sykefraværet i banken var 3,4 % i 2015. Dette er et lavt fravær som vi tror skyldes et godt og systematisk nærværarbeid.

Vi arbeider kontinuerlig med helsefremmende tiltak for å sikre oss at langvarig fravær ikke skal skyldes faktorer på arbeidsplassen. Vi har tatt i bruk et konsept fra Min Helsebank, der både medarbeider og ledere kan bli fulgt opp av fagpersoner etter eget behov og ønske.

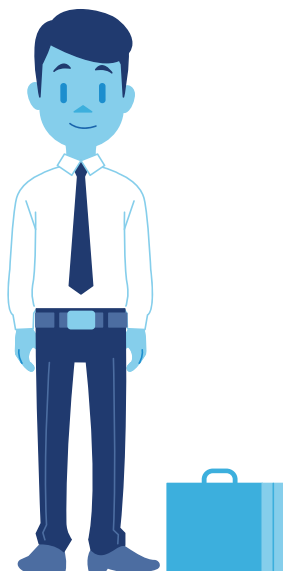
Arbeidsmiljøet er godt, og det er utarbeidet rutiner for området helse, miljø og sikkerhet,

som følges i den daglige virksomhet. Det ble ikke rapportert om personskade i 2015 som følge av uhell.

Vi har en forholdsvis flat organisasjonsstruktur og banken er opptatt av at alle, også lederne, er medarbeidere. Vi praktiserer medarbeiderskap og etterstreber en lærings- og treningskultur. Dette mener vi gir engasjerte medarbeidere og gode prestasjoner.

Alliansen gjennomfører annet hvert år en organisasjonsundersøkelse. Resultatene fra denne undersøkelsen arbeides med og følges opp ved rapportering til styret, ledelse og tillitsvalgte. I tillegg jobbes det med tiltak på avdelingsnivå. Modum Sparebank ligger helt på toppen i alliansen i denne undersøkelsen. I 2015 gjennomførte vi ingen undersøkelse.

Modum Sparebank er sertifisert som Miljøfyrtårn. Dette er en nasjonal sertifiseringsordning som har som mål å skape miljøvennlig drift med miljø- og klimatiltak som er konkrete, målbare og lønnsomme. Banken ønsker å støtte opp om lokalt engasjement for et bedre miljø. Vi gjennomførte en resertifisering i 2015.



Modum Sparebank driver ikke forsknings- og/eller utviklingsaktiviteter i egen regi, og har derfor ikke kostnader relatert til slike aktiviteter.

Modum Sparebank er medeier i Eiendomsmeidler 1 Ringerike Hadeland A/S som eies av 3 lokale sparebanker. Selskapet har 6 kontorer, i Vikersund, Hokksund, Hønefoss, Gran, Nitedal og Gjøvik. Samarbeidet mellom eiendomsmeidler og bank fungerer godt.

Arbeidsgivers aktivitets- og redegjøringsplikt på likestillings- og diskrimineringsområde

Arbeidsgivere, offentlige myndigheter og arbeidslivets organisasjoner skal jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Banken vil oppleves som fremtidsrettet og utviklingsorientert. Vi ønsker å bidra til å løse viktige samfunnsutfordringer, bidra til høyere yrkesdeltakelse, økt verdiskapning og et konkurransedyktig arbeidsmiljø. Det er viktig for oss å speile markedets og samfunnets forventninger.

Banken har i sin personalpolitikk målsatt likestilling mellom kjønn. Målsettingen om at det ikke skal være lønnsforskjell mellom kvinner og menn i banken for medarbeidere i samme type stilling, anses som oppfylt. Det kan være lønnsforskjeller mellom stillinger ut fra stillingsinnhold og krav til kvalifikasjoner.

Målet om likestilling inkluderer også jevn fordeling mellom kjønn i lederstillinger. Banken har i sin rekrutteringspolitikk lagt dette til grunn. Bankens ledergruppe består av 60 % kvinner. Andelen kvinner i høyere avlønnede stillinger øker. Dette skyldes både høyere utdannelsesnivå, men også at banken aktivt har redusert antall stillinger med lavere krav til utdanning.

Det er ikke bankens målsetting å bemanne stillinger ved bruk av deltid. Det er imidlertid et faktum at kvinner, i større grad enn menn,

ønsker redusert arbeidstid. Banken har i slike tilfeller lagt forholdene til rette for dette.

Banken tilpasser både arbeidsoppgaver og de fysiske forutsetninger for at personer med nedsatt funksjonsevne kan fungere godt i arbeidshverdagen. Nedsatt funksjonsevne skal ikke være til hinder for å kunne konkurrere om stillinger i banken.

Det er en målsetting i Modum Sparebank at etnisk tilhørighet ikke skal være til hinder for å bli rekruttert.

Etiske retningslinjer

Vi anser de etiske retningslinjene som meget viktig, og alle nyansatte får en gjennomgang av disse. I tillegg har vi en gjennomgang av retningslinjene en gang i året. Retningslinjene er dynamiske fordi verden rundt oss endrer seg, og for å ta høyde for dette, evalueres retningslinjene en gang per år i forbindelse med den årlige gjennomgangen. En høy grad av involvering av medarbeidere i gjennomgangen og evalueringen, sikrer at retningslinjene er godt integrert hos den enkelte medarbeider.

Samfunnsansvar

Modum Sparebank er en betydelig og aktiv samfunnsaktør i Modum og blir mer og mer synlig også i Øvre- og Nedre Eiker. Vi er levende opptatt av det som skjer i regionen, og gjennom vårt samfunnsengasjement ønsker banken å stimulere til økt verdiskapning. Engasjement overfor kunder, vår region og egne ansatte er verdier som preger virksomheten. Banken er engasjert og opptatt av at bankens kunder skal lykkes, hvordan vår region utvikler seg samt at bankens ansatte skal ha interessante og utviklende arbeidsoppgaver.

Kunder

I forhold til arbeid knyttet til samfunnsansvar har Modum Sparebank hatt fokus på å styrke kunderelasjoner samt bedre etterlevelse av lover og regler for blant annet hvitvasking. Selve fundamentet i vår virksomhetsmodell er å skape verdier for den regionen vi er en del av. Al-

lokering av kapital, både til næringsutvikling og boligbygging er vår viktigste samfunnsoppgave.

Modum Sparebank har et avgrenset geografisk næringsområde og ser derfor at det er vanskelig for banken å påvirke brudd på menneskerettigheter. Bankens vil gjøre det som står i bankens makt dersom brudd på menneskerettigheter blir oppdaget hos bankens relasjoner

Lokalsamfunnet

Modum Sparebank støtter prosjekter som skaper engasjement, som har verdi over tid og gir nytte og glede til mange som bor i vårt markedsområde. Gjennom utdeling av gaver ønsker banken å stimulere til engasjement og utvikling. Barn og unge er en viktig del av målgruppen for bankens gavetildelinger. Disse representerer vår fremtid. Gode vilkår for barn og unge gir gode vilkår for vår region. Banken ønsker å støtte gode tiltak som kommer allmenheten til gode. Det skal satses på bredde fremfor smale målgrupper, og lag fremfor enkeltutøvere. Banken tildeler gaver i kategoriene kunst og kultur, utdanning og forskning, idrett og friluftsliv og samfunnsutvikling.

Bankens gavefond er en betydelig del av vårt overskudd. Midler fra dette fondet deles hvert år ut til allmenntilgjengelig formål innenfor kultur, idrett, utdanning og næringsliv. I 2015 delte vi ut hele 4,2 millioner kroner til lokale formål. 180 store og små organisasjoner i distriktet mottok et betydelig bidrag.

Modum Sparebank opprettet i anledning sitt 150-års jubileum i 1991, et fond pålydende kr. 500.000,- hvis avkastning skal brukes til støtte for unge talenter innen idrett, sang og musikk og andre kulturaktiviteter som teater, drama, dans, film, foto og lignende i Modum. Hensikten er å fremme utviklingen av disse kulturgrupper i bygda vår og skape grobunn for sunne interesser blant unge mennesker. I 2015 ble det delt ut 2 stipendier fra jubileumsfondet, ett idrettsstipend, Alexander Koplund Borsheim kr. 25.000, og et kulturstipend til et spennende filmprosjekt, kr 25 000. Teamet bak filmprosjektet er Sarah Flattum Gillespie og Sunniva Bjørkeslett.

Modum Sparebanks Næringslivsfond har som

formål å fremme tiltak for å styrke næringslivet i Modum. Fondets midler bør særlig nyttes til finansiering av undersøkelser og forsøk med sikte på å komme i gang med ny produksjon, finansiering av produktutvikling, konsulenttjenester, opplæringstiltak og markedsundersøkelser. Det er en årlig ramme på kr. 200.000,-. I 2015 var det dessverre ingen søkere.

Prinsipper for god selskapsledelse

Modum Sparebank har sluttet seg til prinsippet for god virksomhetsstyring. Banken ble etablert i 1841 og har siden påtatt seg sin del av ansvaret for en positiv utvikling av sitt nærområde både i sin ordinære bankdrift, men også ved aktivt å støtte opp om god næringsutvikling vurdert på selvstendig grunnlag.

Vår visjon er: «Den anbefalte banken»

Våre verdier er: «Nær og dyktig»

Vår forretningsidé er:

- være en selvstendig, lokalorientert bank for kunder i Modum, Øvre Eiker, Nedre Eiker og nærliggende områder.
- dekke samlet behov for finansielle tjenester til personer, små- og mellomstore bedrifter, landbruk, offentlig sektor, lag og foreninger
- etablere nære og langvarige kunderelasjoner gjennom kompetente, forandringsvillige medarbeidere med eget krav til kvalitet og høyt etisk nivå.
- gjennom god lønnsomhet og soliditet bidra til utvikling av næringsliv, kultur og idrett.

Modum Sparebank er en selveiende institusjon. Sammensetningen av de styrende organer er regulert av Sparebankloven. Bankens øverste organ er forstandskapet, som består av 14 representanter valgt av innskytterne, 6 representanter valgt av de ansatte og 4 representanter oppnevnt av Modum kommune. Forstandskapet velger bankens styre.

For å kontrollere at banken drives i samsvar med lover, offentlige bestemmelser, bankens vedtekter, forstandskapets og styrets beslutninger, har banken egen kontrollkomite.

Fra og med 2016 erstatter Lov om Finansieringsforetak Sparebankloven. Lov om Finan-

sieringsforetak er en felles lov for finansforetak i Norge og vil være styrende for bankens selskapsrettslige forhold fremover. Modum Sparebank har blant annet gjort følgende endringer i forbindelse med tilpasninger til ny finansforetakslov fra og med 2016:

- Forstandskapet endrer navn til generalforsamling
- Antall medlemmer i generalforsamlingen reduseres fra 24 til 12 medlemmer.
- Kontrollkomiteen avvikles etter avleggelse av årsregnskapet for 2015.

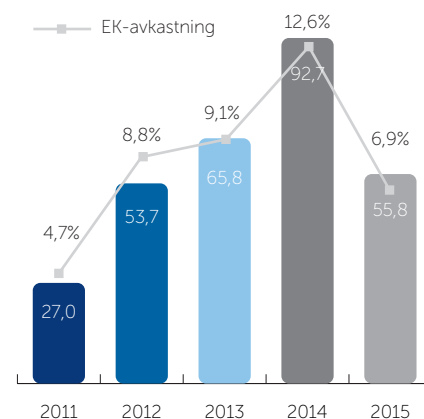
Etter at det kom forskrifter med krav om revisjons- og risikoutvalg, er det vedtatt at bankens styre også skal fungere som revisjons- og risikoutvalg.

Regnskapet revideres av revisjonsselskapet Ernst & Young A/S ved statsautorisert revisor Thomas Anfinrud Karlsen.

Resultatutvikling

Modum Sparebank oppnådde i 2015 et resultat på 55,8 mill. kroner (92,7 mill. kroner) og en avkastning på egenkapitalen på 6,9 % (12,6 %). Resultatet ble 36,9 mill. kr lavere enn i 2014 i hovedsak på grunn av kurstap på obligasjons- og aksjeporteføljen i 2015 og høye kursgevinster ved salg av aksjer i Nets i 2014 samt ekstraordinært utbytte fra SamSpar Bankinvest II AS.

Resultat etter skatt



Netto renteinntekter

Netto renteinntekter i 2015 utgjorde 120,6 mill. kroner (114,0 mill. kroner). I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde rentenettoen i 2015 1,80 % (1,82 %). 2015 har vært preget av reduserte kundemarginer grunnet lavt rentenivå og sterk konkurranse. Økt utlån og innskudd både til privat- og næringslivskunder har bidratt til økte renteinntekter.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter utgjorde pr 31.12.2015 48,5 mill. kroner (54,6 mill. kroner). Netto provisjonsinntekter ble redusert med 6,1 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak lavere provisjonsinntekter fra boligkredittselskapet grunnet reduserte marginer på personmarkedslån i 2015. Øvrige provisjonsinntekter holder seg på et stabilt godt nivå. Andre inntekter består i hovedsak av leieinntekter på fast eiendom.

Avkastning på finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle eiendeler ble 6,5 mill. kroner (38,6 mill. kroner). Mottatt utbytte ble redusert med 16,7 mill. kroner hovedsakelig fra selskap i SpareBank 1 Alliansen, mens verdiendring og gevinst/tap på finansielle eiendeler ble redusert med 15,4 mill. kroner. Dette skyldes netto kurstap på obligasjons- og aksjeporteføljen i år og høye kursgevinster ved salg av aksjer i Nets i fjor.

Eierandeler i felleskontrollert virksomhet

Banken har eierandeler i Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS, som er knyttet til eierandeler i BN Bank AS. Investeringene er i regnskapet verdsatt til kostpris. I SpareBank1 Gruppen AS forventes et positivt resultat etter skatt i 2015 på 1 285 mill. kroner. Forsikringsvirksomheten er den vesentligste bidragsyter til resultatet, men de øvrige produktselskapene har vist tilfredsstillende resultatfremgang. Resultatet i SpareBank 1 Gruppen er lavere enn i fjor på grunn av svært gode resultatet i 2014 etter inntektsføring av avviklingsgevinster i forsikringsvirksomheten. Samarbeidende Sparebanker AS har en eierandel i SpareBank1 Gruppen AS på 19,5 %, mens bankens eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS utgjør 7,50 %. Dette ville for banken ha medført en andel av

resultatet på 18,8 mill. kroner for 2015.

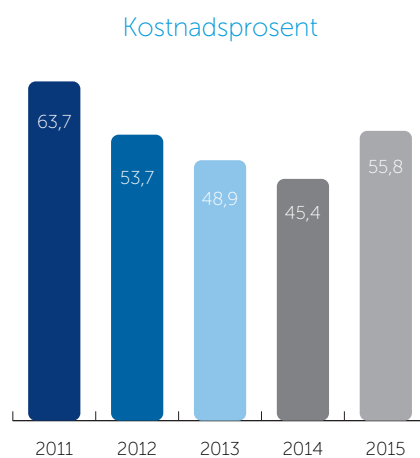
Bokført kostpris på Modum Sparebanks investering i Samarbeidende Sparebanker AS utgjorde ved årsskiftet 47,7 mill. kroner, mens bankens andel av egenkapitalen i Samarbeidende Sparebanker AS var 93,5 mill. kroner.

I forbindelse med overtagelsen av Glitnir Bank ASA, nå BN Bank ASA, ble bankens eierandel lagt under Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS. Bankens eierandel i dette selskapet er 5,25 %. Bokført verdi på eierandelen er 0,9 mill. kr, mens bankens andel av egenkapitalen i selskapet var 32,3 mill. kroner.

Siden investeringene i Samarbeidende Sparebanker AS m.fl. er verdsatt til kostpris, blir bankens resultatandel i disse selskapene ikke regnskapsført. Mottatt utbytte fra de nevnte selskap i 2015 på 3,6 mill. kroner (12,1 mill. kroner) er inntektsført.

Driftskostnader

Sum driftskostnader i 2015 utgjorde 98,0 mill. kroner (94,1 mill. kr). Personalkostnader utgjør om lag 49,3 prosent av de totale driftskostnadene og disse ble redusert med 6 mill. kroner i hovedsak pga. reduksjon i antall årsverk og overgang til IAS 19 for måling og innregning av pensjonsforpliktelse jfr.



note 19. Andre driftskostnader økte med 8,3 mill. kr og skyldes i hovedsak ombygging av hovedkontoret i Vikersund. Målt i forhold til totale inntekter utgjorde driftskostnadene pr.

31.12.2015 55,8% (45,4 %). Styret viderefører sitt fokus på kostnadsutviklingen i 2016 og har mål om en kostnadsprosent på under 50 % i 2016.

Tap og mislighold

Årets netto tap på utlån og garantier er negativ med 1,1 mill. kroner (positiv 2,4 mill. kroner). Endring i individuelle nedskrivninger og netto konstaterte tap er kostnadsført med 0,1 mill. kroner (inntektsført med 1,8 mill. kroner). Gruppenedskrivninger er økt med 1,0 mill. kroner (reduert med 0,6 mill. kroner). Sum individuelle og gruppevise nedskrivninger på utlån utgjorde 17,7 mill. kroner (18,7 mill. kroner).

Brutto misligholdte utlån over 90 dager utgjorde pr 31.12.2015 22,3 mill. kroner (25,6 mill. kroner) tilsvarende 0,28 % (0,35 %) av brutto utlån inkl. volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Tap og misligholdssituasjonen er spesifisert i note 14. Etter styrets vurdering er bankens kredittrisiko moderat.

Årsoverskudd og disponeringer

Etter fradrag av skatt med 19,8 mill. kroner (22,7 mill. kroner), ble resultatet av ordinær drift 55,8 mill. kroner (92,7 mill. kroner). Styret er godt tilfreds med resultatet for 2015. Dette til tross for resultatnedgang fra 2014, som i hovedsak skyldes store ekstraordinære inntekter i 2014. Banken har oppnådd god vekst i det konkurranseutsatte privatmarkedet.

Under henvisning til lov om årsregnskap m.v. § 3-3a, bekrefter styret at forutsetningene om fortsatt drift er til stede, og at årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning.

Årsoverskudd av ordinær drift etter skatt kr. 55 833

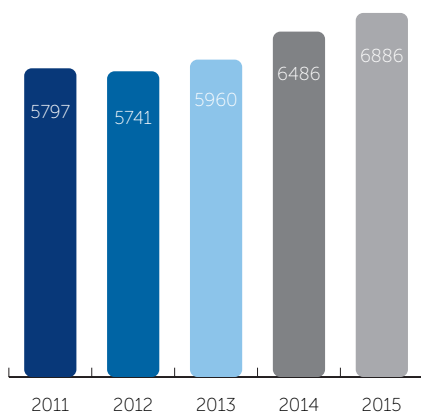
Styret foreslår følgende disponeringer:

Overført til sparebankens fond	kr.	50 833
Overført til gavefond	kr.	5 000
Sum disponert	kr.	55 833

Balanse

Forvaltningskapitalen var ved utgangen av året 6 886 mill. kroner, en økning på 6,2 % fra samme tidspunkt i fjor. Økningen skyldes økte utlån. I samme periode er lån overført til Boligkreditt økt med 328 mill. kroner. Kommen-

Forvaltningskapital



tarene som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Brutto utlån pr. 31.12.15 utgjorde 5 892 mill. kroner som var en økning på 5,5 % siste år. Medregnes endring overførte lån (økning) til SpareBank1 Boligkreditt AS på 328 mill. kroner, var utlånsvæksten 8,6 %. Privatkunder har fortsatt hoveddelen av lånene med 69,4 %, mens næringsliv har 30,6 % av utlån. Tas det hensyn til overførte lån til SpareBank1 Boligkreditt AS er andelen lån til privatkunder 76,5 %.

Innskudd fra kunder økte med 434 mill. kroner som var en økning på 9,3 % siste år. Banken hadde en god innskuddsvekst fra personmarkedet på 9,9 %, mens innskudd fra næringsliv og offentlig sektor økte med 8,3 %. Ved siste årsskifte utgjorde innskudd fra personkunder 63,1 %, mens næringsliv og offentlig sektor bidro med 36,9 %. Bankens innskuddsdekning pr. 31.12.15 var 86,7 % (83,7 %).

Verdipapirer

Bankens portefølje av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis var ved siste årsskifte bokført med 11,5 mill. kroner. I tillegg hadde banken plassert 220,1 mill. kroner i anleggsmidler dvs.

unoterte aksjer og aksjer i tilknyttede selskaper og investeringer i felleskontrollert virksomhet.

Langsiktig finansiering

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og –produkter. Tilgang på finansiering i markedet er tilfredsstillende. Dog har marginalkostnaden på seniorfinansiering i markedet vært tiltakende mot slutten av året. Banken arbeider løpende med å tilpasse seg regelendringer innenfor likviditetsområdet. Isolert sett vil disse endringene bidra til å redusere bankens lønnsomhet. Bankens viktigste finansieringskilde er for tiden SpareBank 1 Boligkreditt AS, og per 31.12.15 var utlån på samlet 2,1 mrd. kr overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Til sammen utgjorde gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 897,5 mill. kroner (970,8 mill. kroner) i 2015 og besto kun av obligasjonsgjeld. Gjennomsnittlig restløpetid var ved utgangen av 2015 1,8 år. Av bankens totale verdipapirgjeld ved årets slutt forfaller 17 % i 2016.

Pensjon

I 2015 har banken endret regnskapsprinsipp fra NRS 6 til IAS 19 for innregning og måling av pensjonsforpliktelser. Dette betyr at estimativik med tilhørende skatteeffekt nå bokføres direkte mot egenkapitalen med og akkumulert effekt av dette mot egenkapitalen er en reduksjon på 5,1 mill. kr pr. 31.12.15, jfr. note 19.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen gjenspeiler i stor grad aktiviteten på de forskjellige områdene drift, investering og finansiering. Den reelle utlånsvæksten vil imidlertid ikke fremgå av kontantstrømoppstillingen da den ikke viser utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Den reelle utlånsvæksten er på 8,6 % og er større enn kontantstrømoppstillingen viser.

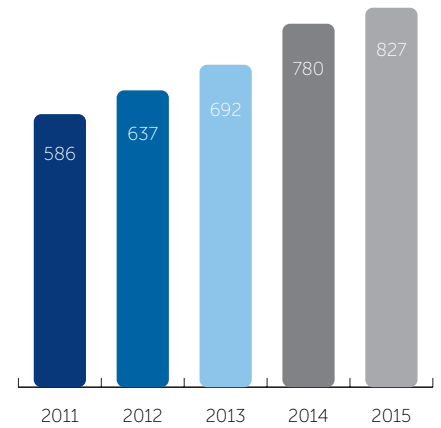
Egenkapital

Etter forslag til avsetning utgjør bankens egenkapital og avsetninger pr. 31.12.15:

Sparebanken fond	kr. 816 513
Gavefond	kr. 10 345
Sum	kr. 826 858

Bankens kjernekapitaldekning pr. 31.12.15 er 16,5 % (16,6 %). Lovens krav til ren kjernekapital er 11 % og krav til kapitaldekning inkl. tilleggskapital er 14,5 %. Styret vurderer bankens soliditet til å være god. For å sikre tilstrekkelig finansiell fleksibilitet fremover har forstander-

Bankens egenkapital



skapet gitt styret fullmakt til å utstede fondsobligasjon på inntil 65 mill. kr og ansvarlig lån på inntil 90 mill. kr. Fullmakten har varighet til 2.12.2016.

Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Modum Sparebanks eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Utsiktene for 2016

Det er usikkerhet knyttet til den generelle økonomiske utviklingen i Norge grunnet en lav oljepris. Banken har ingen direkte eksponering mot petroleumssektoren. Lav oljepris over lengre tid vil likevel trolig påvirke banken ved at dette vil medføre smitteeffekter til øvrige sektorer. Fra det lave tapsnivået de siste årene er det sannsynlig at banken vil oppleve en viss økning i tap kommende perioder. Banken er både inntjenings- og soliditetsmessig forbedret på dette og styret vurderer kredittkvaliteten som stabil og god.

Banken forventer fortsatt sterk konkurranse og reduserte marginer på boliglån som følge av generelle rentenedsettelse og øvrig prispress, men at lave renter vil bidra til god aktivitet i bo-

ligmarkedet, slik at lavere marginer kan kompenseres med økt vekst.

Banken er godt kapitalisert og har en tilfredsstillende finansiering. Bankens solide finansielle stilling gjør oss godt rustet til å møte fremtidige krav, økende konkurranse og endret kundedadferd.

Takk til ansatte, tillitsvalgte og forbindelser

SpareBank1 Modum leverte også i 2015 et godt resultat. Tross en krevende konkurranse og markedsituasjon, samt usikkerhet rundt den økonomiske utviklingen, har banken vist god drift gjennom året og styrket sin posisjon som lokalbank i alle våre markedsområder.

Bankens ledelse og ansatte har vist god evne til samarbeid og omstilling i en krevende tid, noe som gjør oss godt rustet for fremtiden. Styret ser frem til et fortsatt godt samarbeid med sikte på å utvikle banken videre.

Styret vil derfor takke alle ansatte, ledelsen og tillitsvalgte for god innsats og godt samarbeid i 2015.

Vikersund, 17. februar 2016



Trond Gewalt

Trond Gewalt
styrets leder



John-Arne Haugerud

John-Arne Haugerud
nestleder



Tom Berget

Tom Berget



Siv Hantho

Siv Hantho



Arnt Olav Svensli

Arnt Olav Svensli



Johnny Knutsen

Johnny Knutsen



Egil Meland

Egil Meland
adm. banksjef

HOVEDTALL

RESULTATSAMMENDRAG (hele tusen kroner)	31.12.2015	31.12.2014
Netto renteinntekter	120.620	113.988
Netto provisjons- og andre inntekter	48.498	54.587
Netto avkastning på finansielle investeringer	6.468	38.608
Sum inntekter	175.586	207.183
Sum driftskostnader	97.956	94.149
Driftsresultat før tap	77.630	113.034
Nedskrivning på aksjer	900	0
Tap på utlån og garantier	1.056	-2.393
Resultat før skatt	75.675	115.427
Skattekostnad	19.842	22.706
Totalresultat	55.833	92.721

NØKKELTALL	31.12.2015	31.12.2014
-------------------	-------------------	-------------------

Lønnsomhet

Egenkapitalavkastning 1)	6,9 %	12,6 %
Kostnadsprosent 2)	55,8 %	45,4 %

Balansetall

Brutto utlån til kunder	5 891 773	5 585 714
Brutto utlån til kunder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	7 997 277	7 362 865
Innskudd fra kunder	5 110 789	4 676 806
Innskuddsdekning	86,7 %	83,7 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	5,5 %	10,9 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	8,6 %	5,0 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	9,3 %	11,9 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	6 700 167	6 248 960
Forvaltningskapital	6 886 479	6 482 359
Forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	8 991 983	8 259 510

Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl. SB 1 Boligkreditt

Tapsprosent utlån 3)	0,0 %	0,0 %
Misligholdte engasjement (over 90 dager) i % av brutto utlån	0,3 %	0,4 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,0 %	0,2 %

Soliditet

Kapitaldeknings-/kjernekapitaldekningsprosent	16,5 %	16,6 %
Netto ansvarlig kapital/kjernekapital	680 363	658 908
Uvektet andel egenkapital	9,6 %	

Kontor og bemanning

Antall kontorer	4	4
Antall årsverk	64	68

% av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	1,8	1,8
Netto andre driftsinntekter	0,8	1,5
Sum driftskostnader	1,5	1,5
Tap på utlån, garantier m.v.	0,0	0,0
Resultat av ordinær drift etter skatt	0,8	1,5

1) Ordinært resultat i prosent av gjennomsnittlig egenkapital.

2) Sum kostnader i prosent av sum driftsinntekter.

3) Netto tap i prosent av brutto utlån inkl. Boligkreditt hittil i år.



RESULTATREGNSKAP

	Noter	2015	2014
Renteinntekter		219 146	244 447
Rentekostnader		98 525	130 459
Netto renteinntekter	4	120 620	113 988
Provisjonsinntekter	5	52 491	58 962
Provisjonskostnader	5	4 742	4 962
Annen driftsinntekt	6	749	587
Netto provisjons- og andre inntekter		48 498	54 587
Utbytte	7	9 456	26 131
Netto resultat fra finansielle investeringer	8	-2 988	12 476
Netto avkastning på finansielle investeringer		6 468	38 608
Sum inntekter		175 586	207 183
Lønn og andre personalkostnader	9	48 292	54 325
Administrasjonskostnader	10	27 370	26 294
Ordinære avskrivninger	12	4 151	3 693
Annen driftskostnad	10	18 142	9 837
Sum driftskostnader		97 956	94 149
Driftsresultat før tap		77 630	113 034
Nedskrivning aksjer i selskap	17	900	
Tap på utlån og garantier	14	1 056	-2 393
Resultat av ordinær drift før skatt		75 675	115 427
Skattekostnad	11	19 842	22 706
Resultat av ordinær drift etter skatt		55 833	92 721
Overføringer og disponeringer			
Overført til sparebankens fond		50 833	84 721
Overført til gavefond		5 000	8 000
Sum disponeringer	24	55 833	92 721
Avgitt brutto konsernbidrag		0	-100

BALANSE

	Noter	2015	2014
EIENDELER			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		25 374	63 969
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13	301 029	260 093
Brutto utlån til og fordringer på kunder	14	5 891 773	5 585 714
-Nedskrivninger på individuelle utlån	14	-3 311	-5 253
-Nedskrivninger på grupper av utlån	14	-14 400	-13 400
Sum netto utlån og fordringer på kunder		5 874 062	5 567 061
Obligasjoner og sertifikater	15, 20	370 160	301 281
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	16, 17	183 109	170 640
Eierinteresse i felleskontrollert virksomhet	16	48 557	48 557
Utsatt skattefordel	11	2 903	6 596
Varige driftsmidler	12	57 044	42 350
Andre eiendeler		4 005	8 750
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	19	20 237	13 063
SUM EIENDELER		6 886 479	6 482 359
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
Innskudd fra og gjeld til kunder	21	5 110 789	4 676 806
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	22	897 450	970 839
Betalbar skatt	11	18 798	21 685
Annen gjeld		14 258	15 198
Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		11 066	9 667
Pensjonsforpliktelser	19	7 228	19 973
Utsatt skatt	11	33	
SUM GJELD		6 059 621	5 714 169
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital:			
Sparebankens fond		816 513	758 676
Gavefond		10 345	9 514
SUM EGENKAPITAL	23, 24	826 858	768 190
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		6 886 479	6 482 359
Poster utenom balansen:			
Garantier	27	223 053	219 875
Pantstillelser	28	110 000	110 000
Derivater	25	550 000	475 000

Vikersund, 31.12.2015 / 17.02.2016

Trond Gewelt
styrets leder

John-Arne Haugerud
nestleder

Tom Berget

Siv Hantho

Johnny Knutsen

Arnt Olav Svensli

Egil Meland
adm. banksjef

Kristin Myrmel Skinstad
banksjef økonomi/finans



KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	2015	2014
Renteinnbetalinger	219 146	244 477
Renteutbetalinger	-98 525	-130 459
Andre innbetalinger	62 696	85 681
Driftsutbetalinger	-108 739	-98 837
Betalte skatter	-21 779	-20 326
Netto kontantstrøm fra driften	52 799	80 536
Netto inn(+)/utbetalinger(-) på utlån	-306 059	-549 640
Netto inn(+)/utbetalinger(-) andre fordringer	-702	1 951
Netto inn(+)/utbetalinger(-) verdipapirer	-81 348	-31 344
Netto inn(+)/utbetalinger(-) plasseringer i kredittinstitusjoner	-40 936	79 433
Netto kontantstrøm fra løpende finansiell virksomhet	-429 045	-499 600
Netto inn(+)/utbetalinger(-) realaktiva	-18 844	-2 596
Netto inn(+)/utbetalinger(-) andre anleggsmidler	4 745	28 890
Innbetalinger salg anleggsmidler	135	
Netto kontantstrøm fra investeringer	-13 964	26 294
Netto inn(+)/utbetalinger(-) innskudd fra kunder	433 983	498 602
Netto inn(+)/utbetalinger(-) innlån fra kredittinstitusjoner	-	-
Netto inn(+)/utbetalinger(-) øvrig gjeld	-82 367	-62 922
Netto kontantstrøm fra langsiktig finansieringsvirksomhet	351 616	435 680
Netto endringer i likvider	-38 594	42 910
Likviditetsbeholdning 01.01	63 969	21 058
Likviditetsbeholdning 31.12	25 374	63 969
Bokført likviditetsbeholdning 31.12	25 374	63 969



NOTER

SIDE

21	NOTE 1	GENERELL INFORMASJON
21	NOTE 2	REGNSKAPSPRINSIPPER
24	NOTE 3	FINANSIELL RISIKOSTYRING
25	NOTE 4	NETTO RENTEINNTEKTER
25	NOTE 5	NETTO PROVISJONSINNTEKTER
26	NOTE 6	ANDRE DRIFTSINNTEKTER
26	NOTE 7	UTBYTTE
26	NOTE 8	NETTO VERDIENDRING PÅ VERDIPAPIRER
27	NOTE 9	PERSONALKOSTNADER OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE
28	NOTE 10	ANDRE DRIFTSKOSTNADER
29	NOTE 11	SKATTER
30	NOTE 12	VARIGE DRIFTSMIDLER
30	NOTE 13	KREDITTINSTITUSJONER
30	NOTE 14	UTLÅN TIL OG FORDINGER PÅ KUNDER
34	NOTE 15	OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER
34	NOTE 16	AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINSTRUMENTER
36	NOTE 17	AKSJER I DATTERSELSKP OG TILKNYTTETE SELSKAP
36	NOTE 18	NÆRSTÅENDE PARTER
36	NOTE 19	PENSJONSFORPLIKTELSER
38	NOTE 20	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN
38	NOTE 21	INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER
39	NOTE 22	GJELD
39	NOTE 23	EGENKAPITAL
39	NOTE 24	KAPITALDEKNING
41	NOTE 25	FINANSIELLE DERIVATER
41	NOTE 26	LIKVIDITETSRISIKO
42	NOTE 27	GARANTIANSVAR
42	NOTE 28	PANTSTILLELSER
43	NOTE 29	MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

NOTE 1 – Generell informasjon

Modum Sparebank har forretningsadresse i 3370 Vikersund. Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregisteret er 937 889 186. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Modum Sparebank har 1 datterselskap;

Modum Næringspark AS. Modum Næringspark AS er ikke konsolidert inn i banken regnskap da resultat og balanse er vurdert som uvesentlig for årsregnskapet. Bankens virksomhet er vurdert som en samlet virksomhet, dvs. ett segment.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

NOTE 2 – Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet etter regnskapslovens regler samt årsregnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarder og forskrifter.

Inntekstføring og kostnadsføring

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og – kostnader knyttes til eiendeler og forpliktelser måles til amortisert kost, og resultatføres løpende basert på effektiv rentemetode. Effektiv rentemetode er en kalkulering av amortisert kost av et finansielt instrument, og benyttes for allokering av renteinntekt eller rentekostnad over instrumentets forventede løpetid. Den effektive rente er den renten som diskonterer den estimerte fremtidige kontantstrøm over den forventede løpetiden til det finansielle instrumentet. Gebyrer ved etablering knyttet til rentebærende gjeld og utlån til kunder inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. Endringer i utlånets rentesats på grunn av endringer i markedsrenten, påvirker ikke balanseført verdi av utlånet.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og – kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorar og gebyr ved for-

midling av finansielle instrumenter (garantier og lignende) som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres løpende i perioden. Etableringsgebyr for slike poster resultatføres på transaksjonstidspunktet.

Transaksjoner og beholdning i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Utlån og garantier

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Utlån til kunder er pr 31.12.2015 vurdert til amortisert kost. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og blir derfor ikke periodisert. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen (avdrag), pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrenteutlån til kunder regnskapsføres også til amortisert kost som øvrige utlån. Informasjon om beregnet markedsverdi på utlånene opplyses i egen note (se note 14).

Privatkunder

Vurdering av tap på lån til privatkunder foregår ved månedlig gjennomgang av låneporteføljen. Det foretas en gjennomgang av hvert enkelt lån med mislighold over 90 dager og en løpende oppfølging av alle lån med restanse under 90 dager.

Næringslivskunder

Vurdering av individuelle nedskrivninger på enkeltengasjement omfatter samtlige næringslivsengasjementer som er misligholdte. Alle næringslivsengasjementer hvor kunden har negativ eller meget svak likviditet, sviktende egenkapital eller resultatet er negativt eller meget svakt, vurderes. Vi har minimum en grundig gjennomgang av alle tapsutsatte næringsengasjement hvert kvartal. Store engasjement overvåkes spesielt.

Nedskrivning utlån

Nedskrivning for tap på utlån foretas når det foreligger objektive indikasjoner for at et utlån til kunde eller en gruppe av utlån til kunder har verdifall.

Individuelle nedskrivninger foretas dersom det foreligger en objektiv indikasjon på redusert kredittkvalitet hos kunden. Dersom banken har bevilget flere lån til samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi

av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Verdi av pantsikkerhet fastsettes til antatt realisasjonsverdi på forventet fremtidig realisasjonstidspunkt. Den effektive renten som benyttes er lånets effektive rente før objektive indikasjoner på verdifall ble identifisert.

Nedskrivninger reverseres helt eller delvis når verdifallet anses å være helt eller delvis bortfalt. Når banken konstaterer tap på engasjement som det tidligere er gjennomført individuelle nedskrivninger på, blir hele tapet rapportert som konstatert i perioden, mens den individuelle nedskrivningen blir tilbakeført. Innkomne beløp på tidligere avskrevne engasjement, rapporteres som reduksjon i tap på utlån og garantier.

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper. Vurderingen baseres på objektive indikasjoner for verdifall som har inntruffet på balansedagen og som kan knyttes til gruppen. Gruppene er inndelt i to, lån til personmarkedet og lån til bedriftsmarkedet. Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen.

Individuelle og gruppevise nedskrivninger resultatføres som tap på utlån og garantier.

Overføring av låneporteføljer til SpareBank1 Boligkreditt AS

Låneporteføljen føres ut av balansen på det tidspunktet reell risiko vedrørende utlånene er overført og kontroll over rettighetene til utlånene er bortfalt. Pr 31.12.2015 utgjorde porteføljen overført til boligkreditt 2 105,5 mill. kr.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt innskudd i Norges Bank.

Aksjer i datterselskap og felleskontrollert virksomhet

Investering aksjer i datterselskap i felleskontrollerte virksomheter er regnskapsført til historisk kostpris. Nedskrivning til virkelig verdi skjer dersom verdifallet anses for å være varig, og virkelig verdi er lavere enn historisk kostpris. Eventuelle nedskrivninger blir reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Utbytte fra datterselskap og felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres det året det mottas.

Aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis

Ikke børsnoterte aksjer og andeler i deltagerlignede selskaper er klassifisert som anleggsmidler og vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi pr post. Eventuelle nedskrivninger blir reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis som er notert på børs er klassifisert som omløpsmidler. Disse vurderes til børskurs pr 31.12.2015 for hele porteføljen. Egenkapitalbevis som ikke er notert på børs er vurdert til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og virkelig verdi pr 31.12.2015.

Obligasjoner og sertifikater

Obligasjoner og sertifikater er klassifisert som omløpsmidler, behandles som en portefølje og til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.2015. Kriteriene som er lagt til grunn for vurdering som portefølje er at investeringene har god likviditet og eierspredning. Porteføljevurdering er benyttet fordi investeringene samlet sett vurderes som en handelsportefølje holdt for salg.

Eiendom, anlegg og utstyr

Investeringer i eiendom, anlegg og utstyr balanseføres til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskosten inkluderer

utgifter for å anskaffe eiendelen. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført. Avskrivningene starter når eiendelene er klare for bruk. Avskrivningene er lineært fordelt over driftsmidlenes forventet økonomiske levetid. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere. Når verdifall ikke lenger anses å foreligge, reverseres nedskrivningen inntil opprinnelig anskaffelseskost.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inndrivelse av engasjementer og som er ment for rask realisasjon, regnskapsføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

Leasing

Finansielle leieavtaler aktiveres i balansen til neddiskontert verdi av fremtidige utbetalinger i leieperioden basert på avtalt rente i leasingperioden.

Skatter

Overskuddsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som

reverserer eller kan reverseres i samme periode, er utlignet og nettoført. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden.

I tillegg til overskuddsskatt betaler banken formuesskatt til staten med 0,15 %. Skatten inngår i betalbar skatt.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital
Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital omfatter utstedte sertifikater, obligasjoner, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonsinnlån. Verdipapirgjelden og den ansvarlige lånekapitalen er pr 31.12.2015 oppført i balansen til pålydende verdi med tillegg av overkurs og fradrag for underkurs. Overkurs inntektsføres og underkurs kostnadsføres som en justering av løpende rentekostnader frem til gjeldens oppgjørstidspunkt.

Pensjoner

Årsregnskapsforskriften er endret, fra og med 1. januar 2015 er det krav om at pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser innregnes i samsvar med IAS 19. IAS 19 tillater ikke korridormetoden brukt for regnskapsføring av aktuarielle gevinster og tap. Aktuarielle gevinster og tap skal nå regnskapsføres direkte mot egenkapitalen i den perioden de oppstår.

Forventet avkastning på pensjonsmidlene skal beregnes ved bruk av diskonteringsrenten som beregnes ved brutto pensjonsforpliktelse. Periodens opptjente pensjonsrettigheter og netto rentekostnad presenteres under det ordinære resultatet, mens estimatavvik blir regnskapsført direkte mot annen egenkapital.

Virkingen av prinsippendringen fremgår av note 23 egenkapital og note 19 pensjonskostnad.

AFP ordning i privat sektor

Fra 01.01.2011 er det innført nye regler for AFP i privat sektor. Ny AFP ordning skal finansieres med premier fra alle arbeidsgiverne med en prosentandel av lønn. Dette i motsetning til gammel ordning hvor den enkelte bank betalte en egenandel på 60 -100 % ved AFP uttak for bankens ansatte.

Ny AFP ordning er ansett å være en ytelsesbasert ordning. Administrator har pr i dag ikke beregnet forventet over- eller underdekning for ordningen som helhet, og av den grunn vil ny AFP ordning måtte behandles som en innskuddsordning. Det er innkrevd premier for 2015 og kostnaden vises i note 19.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Finansielle derivater

Banken har inngått sikringsforretninger som sikrer banken for svingninger i rente på henholdsvis innlån og utlån med avtalt fast rente. De finansielle derivatene regnskapsføres derfor som sikringsinstrumenter. Virkelig verdi av sikringsinstrumentene balanseføres ikke, så lenge sikringene anses som effektive. Netto oppgjør for de finansielle derivatene resultatføres på samme regnskapslinje som rente fra den balanseposten som instrumentet skal sikre (sikringsobjektet).

Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler,

gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Dette gjelder særlig nedskrivninger på utlån. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimer og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Gaver

Gaver bokføres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens styre og/eller forstanderskap.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig. Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Forstanderskapet og regulerende myndighet vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det.

Segmentrapportering

Modum Sparebank har privatkunder og bedriftskunder som sitt primære rapporteringsformat. Bankens presenterer sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metoden.

NOTE 3 – Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Prinsippene for risikostyring i Modum Sparebank er fastsatt i bankens risikostyringspolicy. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp risikoer slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med bankens valgte risikoprofil. Risikostyringen skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse for derved å medvirke til finansiell stabilitet og forsvarlig forvaltningsforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av mulig synergi og diversifiseringseffekter

Styret skal påse at Modum Sparebank har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede prinsippene for risikostyring, herunder mål, rammer, fullmakter og retningslinjer. Administrerende banksjef er ansvarlig for å etablere en forsvarlig risikostyring. Dette betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner og – systemer, og at risikoeksponeringen overvåkes. De ulike forretningsområdene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde og skal påse at risikostyring og – eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt. Risk Management er uavhengig og ansvarlig for å videreutvikle bankens rammeverk for helhetlig risiko- og kapitalstyring, herunder risikopolICY / -strategier, metoder, modeller og systemer i henhold til anerkjente prinsipper. I tillegg er avdelingen an-

svarlig for overordnet risikoovervåkning og periodisk risikorapportering til styret.

Modum Sparebanks risiko tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og risikojustert kapital. For beregning av kredittrisiko benyttes modell utviklet av SpareBank 1 -alliansen. Modellen tar utgangspunkt i statistiske beregninger og baserer seg på at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap. Beregning av risikojustert kapital for øvrige risikotyper baserer seg i større grad på kvalitative metoder.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer Modum Sparebank på, så som:

- Strategisk målbylde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko

Den største finansielle risikoeksponeringen til Modum Sparebank er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av kunders eller andre motparters manglende evne og eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdo-

kumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kreditfullmakt til administrerende banksjef innenfor visse rammer. Administrerende banksjef kan videre delegerer fullmakter. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Modum Sparebank bruker statistiske modeller utviklet i SpareBank 1 alliansen som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Med bakgrunn i modellene kategoriseres kundene i følgende undergrupper; laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko, samt misligholdte og nedskrevne engasjementer. Modellene valideres minimum årlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Banken etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår jevnlig bankens finansstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering per bransje og per utsteder.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsaklig i bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som finansiering og rentehandel. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer.

Modum Sparebank sine posisjoner i forhold til rammer rapporteres periodisk til styret og ledelsen. Styret har vedtatt rammer for den totale renterisiko. For aksjerisiko er det etablert maksimalrammer mot aksjemarkedet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/ eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesent-

lige økte kostnader i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital, samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditets-

prognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter, overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank.

Annet

Utvidet markedsinformasjon (Basel III - Pillar 3) er beskrevet i eget dokument på bankens hjemmeside.

NOTE 4 – Netto renteinntekter

Renteinntekter	2015	2014
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 093	4 893
Renter av utlån til og fordringer på kunder	214 224	238 814
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	828	740
Sum renteinntekter	219 146	244 447
Rentekostnader		
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	12	21
Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	4 104	99 322
Renter på utstedte verdipapirer	21 126	27 970
Avgift sikringsfondet	3 284	3 145
Sum rentekostnader	98 525	130 459
Sum netto renteinntekter	120 620	113 988

NOTE 5 – Netto provisjonsinntekter

Provisjonsinntekter	2015	2014
Garantiprovisjon	1 521	2 180
Verdipapiromsetning og - forvaltning	1 468	1 028
Forsikringstjenester	9 658	9 485
Betalingsformidling øvrig	21 590	21 471
Boligkreditt	18 254	24 799
Sum provisjonsinntekter	52 491	58 962
Provisjonskostnader		
Andre gebyrer og provisjonskostnader	4 742	4 962
Sum provisjonskostnader	4 742	4 962
Sum netto provisjonsinntekter	47 749	54 000



NOTE 6 – Andre driftsinntekter

	2015	2014
Driftsinntekter faste eiendommer	361	355
Andre driftsinntekter	388	232
Sum andre driftsinntekter	749	587

NOTE 7 – Utbytte

	2015	2014
Utbytte fra aksjer, andeler og grunnfondsbevis	5 860	14 075
Utbytte fra felleskontrollert virksomhet	3 596	12 056
Sum utbytte	9 456	26 131

NOTE 8 – Netto verdiendring på verdipapirer

	2015	2014
Netto realiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	(212)	(3 952)
Netto urealiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	(1 985)	1 820
Netto realiserte verdiendring på aksjer, aksjefond og EK bevis	4 589	16 836
Netto urealiserte verdiendring på aksjer, aksjefond og EK bevis	(5 241)	(2 506)
Netto inntekter/ kostnader (-) på valuta og finansielle derivater	(139)	278
Sum netto verdiendring på verdipapirer	(2 988)	12 476



NOTE 9 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

	2015	2014
Lønn	36 611	39 970
Pensjoner (note 19)	3 095	5 151
Sosiale kostnader	8 586	9 205
Sum personalkostnader	48 292	54 325

Ansatte	2015	2014
Antall årsverk pr. 31.12:	64	68
Antall ansatte pr. 31.12:	67	72

Opplysninger vedrørende ansatte i 2015

Tittel	Navn	Ordinær lønn	Andre godtgjørelser	Pensjonskostnad	Sum	Lån
Adm. Banksjef	Egil Meland	1 749	229	834	2 812	0
Banksjef økonomi/finans	Kristin M. Skinstad	937	57	57	1 052	2 048
Banksjef kontorkanal BM	Gro Spone	853	70	102	1 026	2 103
Banksjef kontorkanal PM (01.01-31.08)	Anne Magnus	577	46	46	669	0
Banksjef HR, kompetanse og utvikling	Ambjørg Flaata	836	69	59	963	1 249
Banksjef kanalsamspill	Kirsten H. Wassend	802	69	228	1 098	1 329
Øvrige ansatte						86 706
Sum		5 754	541	1 326	7 621	93 435

Rentesubsidiering av utlån til ansatte for 2015 er beregnet til 0,768 mill. kr målt mot beste markedsrente. Rentesubsidieringen for 2014 var på 1,021 mill kr.

Forpliktelser ved opphør av ansettelsesforhold for adm.banksjef

Administrerende banksjef har anledning til å fratruke fra fylte 64 år. Pensjonsavtalen innebærer en utbetaling av pensjon på 70% av årslønn.

Ytelser til styret i 2015

Tittel		Honorar	Lån	Garantier
Styreleder	Trond Gewalt	131	-	-
Nestleder	John Arne Haugerud	80	1 395	-
Styremedlem	Tom Berget	74	2 252	-
Styremedlem	Siv Hantho	80	415	-
Styremedlem	Johnny Knutsen	80	-	-
Ansattes representant	Arnt Olav Svensli	69	1 844	-
Ansattes representant 2 mnd.	Connie Hagen	12	1 526	-
Vararepresentanter		12	-	-
Sum		537	7 432	-

Ansattes representant i styret mottar også ordinær lønn, opptjener pensjonsrettigheter og mottar øvrig godtgjørelse som ikke er inkludert i tabellen over.

Ytelser til kontrollkomiteen i 2015

Tittel		Honorar	Lån	Garantier
Kontrollkomiteens leder	Lill Kristin Enger	45	53	-
Øvrige medlemmer		64	41	-
Sum		109	94	-

Styret og kontrollkomiteen har ikke avtaler om annet vederlag enn styre-/møtehonorar.

Ytelser til forstandskapet i 2015

Tittel		Honorar	Lån	Garantier
Forstandskapets leder	Yngve Leren	37	4 635	-
Øvrige forstandere		132	11 330	-
Sum		169	15 965	-

NOTE 10 – Andre driftskostnader

	2015	2014
Driftskostnader faste eiendommer	8 644	1 404
Andre driftskostnader	9 499	8 432
Sum andre driftskostnader	18 142	9 837

Kostnadsførte honorarer til bankens eksterne revisor (ink. mva)

	2015	2014
Lovpålagt revisjon	544	678
Skatterådgivning	75	25
Andre attestasjonstjenester	100	71
Andre tjenester	87	168
Sum kostnadsførte godtgjørelser til revisor	806	942



NOTE 11 – Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette innebærer at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å reversere langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som forventes å reversere før. Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel på balansedagen og spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt.

Forskjeller som utlignes	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Anleggsmidler	-1 616	-3 305	1 689
Andre eiendeler	0	0	0
Finansielle eiendeler	-2 145	0	-2 145
Gjeld	-622	-1 152	530
Sum utlignbare forskjeller	-4 383	-4 457	74
25 % / 27 % Utsatt skattefordel	-1 096	-1 203	108
Forskjeller som ikke utlignes			
Pensjonsforpliktelse	-7 228	-19 973	12 745
25 % / 27 % Utsatt skattefordel	-1 807	-5 393	3 586
Sum utsatt skattefordel	-2 903	-6 596	3 693

Forskjeller som ikke utlignes	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	133	0	-133
Sum utsatt skatt 25 % / 27 %	33	-	33

Nedenfor er det vist hvordan man kommer fra regnskapsmessig resultat til skattegrunnlag for beregning av overskuddsskatt

	2015	2014
Ordinært resultat før skatt	75 675	115 427
Permanente forskjeller	-14 598	-40 970
Endring midlertidige forskjeller	-3 119	2 075
herav estimatavvik pensjon ført direkte mot egenkapitalen	6 774	-4 857
Årets skattegrunnlag	64 732	71 675
Skattesats	27%	27%
Beregnet overskuddsskatt	17 478	19 352
Betalbar skatt på avgitt konsernbidrag	0	-27
Beregnet formuesskatt	1 320	2 360
Balanseført betalbar skatt	18 798	21 685
	2015	2014
27 % av ordinært resultat før skatt	20 432	31 165
Formuesskatt	1 320	2 360
Permanente forskjeller	-3 941	-9 751
Forskjell avsatt og utliknet skatt tidligere år	94	-249
Effekt av endring i skattesats midlertidige forskjeller	108	0
Endring i midlertidige forskjeller som ikke påvirker betalbar skatt	1 829	-820
Resultatført skattekostnad	19 842	22 705
Effektiv skattesats	26,22%	19,67%



NOTE 12 – Varige driftsmidler

	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og tomter	Anlegg under oppførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2015	37 252	52 125	2 083	91 460
Tilgang	6 662	14 554		21 215
Avgang	938		2 083	3 021
Utrangeringer				0
Anskaffelseskost 31.12.2015	42 976	66 678	0	109 655
Samlede ordinære avskrivninger	31 040	21 572	0	52 611
Bokført verdi 31.12.2015	11 937	45 107	0	57 044
Ordinære avskrivninger 2015	2 422	1 729	0	4 151
Avskrivningssatser	3-5 år	20-40 år		

Banken leier lokaler for avdelingene i Øvre og Nedre Eiker. Banken leier også kontorlokaler og lagerlokaler i nær tilknytning til hovedkontoret i Vikersund. Det er betalt 1,193 mill. kr i husleie og felleskostnader for leieforholdene i 2015. Banken eier 2310 kvm til eget bruk i forbindelse med den ordinære driften. 70 kvm leies ut til annen virksomhet.

NOTE 13 – Kredittinstitusjoner

	31.12.2015	31.12.2014
Utlån til og fordringer på kred.inst.u.avtalt løpetid	251 029	210 093
Utlån til og fordringer på kred.inst.m.avtalt løpetid	50 000	50 000
Sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	301 029	260 093
Gjennomsnittlig rente	1,52%	1,68%

NOTE 14 – Utlån til og fordringer på kunder

	31.12.2015	31.12.2014
Kasse-/drifts- og brukskreditter	777 453	753 129
Byggelån	81 867	133 920
Nedbetalingslån	5 032 453	4 698 665
Brutto utlån og fordringer på kunder	5 891 773	5 585 714
Herav utlån til ansatte	86 706	94 948
Av nedbetalingslån utgjør fastrente utlån		
Bokført verdi	601 650	443 382
Markedsverdi	617 124	459 152

Av bankens utlån er det utlån med avtalt fastrente som vil ha en markedsverdi som kan avvike vesentlig fra bokført verdi. For øvrige utlån med flytende rente anses bokført verdi å tilsvare markedsverdi.

Brutto kredittespønering

	31.12.2015	31.12.2014
Eiendeler		
Konter og fordringer på sentralbanker	25 374	63 969
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	301 029	260 093
Brutto utlån og fordringer på kunder	5 891 773	5 585 714
Verdipapirer	601 826	520 478
Andre fordringer	24 242	28 285
Sum eiendeler	6 844 244	6 458 539
Forpliktelser		
Garantier	223 053	219 875
Ubenyttet kreditt	565 621	459 348
Sum kredittespønering	7 632 918	7 137 762

Modum Sparebank benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan for eksempel være i form av fysisk sikkerhet eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Vurdering av sikkerhetens verdi skjer på utlånstidspunktet, og blir som hovedregel ikke oppdatert med mindre et lån anses som tapsutsatt.

Risikoklassifisering av utlån, garantier og trekkfasiliteter

	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet kreditt	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Laveste risiko	34,2 %	31,1 %	32,1 %	19,7 %	59,4 %	59,4 %
Lav risiko	22,5 %	19,0 %	18,1 %	21,7 %	11,5 %	15,0 %
Middels risiko	32,5 %	37,7 %	34,1 %	17,7 %	23,4 %	16,5 %
Høy risiko	4,8 %	5,3 %	1,7 %	29,2 %	2,3 %	4,9 %
Høyeste risiko	5,5 %	6,1 %	13,7 %	11,3 %	3,4 %	4,3 %
Misligholdte og nedskrevne	0,5 %	0,7 %	0,4 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Historikk er omarbeidet i samsvar med nye beregninger for estimert mislighold jf note 3 finansiell risikostyring, i avsnitt om kredittrisiko. Risikoklassifiseringen gjenspeiler kvaliteten i porteføljen.

Utlån og garantier fordelt etter geografisk område

	Brutto utlån		Garantier	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Buskerud	5 314 731	5 023 095	208 395	201 077
Oslo / Akershus	427 815	418 901	1 069	4 402
Vestfold	57 544	60 832	6 817	6 817
Resten av landet	88 059	79 025	6 773	7 579
Utlandet	3 625	3 861	-	-
Sum utlån og garantier fordelt på geografiske områder	5 891 773	5 585 714	223 053	219 875

Utlån, garantier med mer fordelt på næringer

	Brutto utlån				Garantier			
	31.12.2015		31.12.2014		31.12.2015		31.12.2014	
	kr	%	kr	%	kr	%	kr	%
Lønnstakere og lignende	4 089 152	69,4 %	3 830 041	68,6 %	46 135	20,7 %	29 505	13,4 %
Bygg/anlegg/kraft	241 339	4,1 %	240 022	4,3 %	21 299	9,5 %	21 043	9,6 %
Primærnæring	262 732	4,5 %	244 142	4,4 %	1 606	0,7 %	1 533	0,7 %
Industri og bergverk	46 473	0,8 %	53 572	1,0 %	3 935	1,8 %	1 670	0,8 %
Varehandel, hotell og restaurantdrift	119 124	2,0 %	127 154	2,3 %	48 300	21,7 %	58 885	26,8 %
Transport	63 932	1,1 %	52 941	0,9 %	5 806	2,6 %	6 088	2,8 %
Eiendomsdrift	740 637	12,6 %	689 810	12,3 %	88 245	39,6 %	94 976	43,2 %
Tjenesteyt. næring	328 383	5,6 %	348 031	6,2 %	7 728	3,5 %	6 174	2,8 %
Sum utlån, garantier og bevilgninger fordelt på næringer	5 891 773		5 585 714		223 053		219 875	

Utvikling siste 5 år misligholdte (over 90 dager) og tapsutsatte engasjement

	2015	2014	2013	2012	2011
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	22 265	25 567	70 822	36 942	47 709
- individuelle nedskrivninger	2 482	2 621	14 656	3 501	4 317
Netto misligholdte engasjement	19 782	22 946	56 166	33 441	43 392
Øvrige tapsutsatte engasjement:	2015	2014	2013	2012	2011
Brutto tapsutsatte engasjement	2 046	11 613	12 215	39 194	40 936
- individuelle nedskrivninger	411	3 144	2 707	15 125	13 170
Netto tapsutsatte engasjement	1 636	8 470	9 509	24 069	27 766

Banken har ikke misligholdte eller øvrige tapsutsatte garantier.

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne engasjement

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelse i betalingsformidlingen. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er forfalt.

2015	Inntil 30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Bedriftsengasjement	22 964	1 700	3	4 939	29 606
Privatengasjement	42 734	12 496	1	4 257	59 488
Sum	65 698	14 197	4	9 195	89 094

Individuelle nedskrivninger

	31.12.2015	31.12.2014
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01	5 253	18 673
- periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivninger	1 625	13 545
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	0	200
+ nye individuelle nedskrivninger i perioden inkl amortiseringseffekt	346	176
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	662	251
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12.	3 311	5 253

Det er kun foretatt individuelle nedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder.
De individuelle nedskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og privatmarkedet.

Individuelle nedskrivninger på;	31.12.2015	31.12.2014
bedriftsengasjement	2 144	3 353
privatengasjement	1 168	1 899
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12.	3 311	5 253

Inntektsførte renter på lån med nedskrivning:	54	86
---	----	----

Gruppededskrivninger

	31.12.2015	31.12.2014
Gruppevisse nedskrivninger pr. 01.01.	13 400	14 000
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger	1 000	-600
Gruppevisse nedskrivninger pr. 31.12.	14 400	13 400

De gruppevisse nedskrivningene er ikke tilordnet spesielle næringer, men avsatt ut i fra en total vurdering av engasjementene.
Det er kun foretatt gruppededskrivninger på utlån til og fordringer på kunder. Gruppededskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og privatmarkedet;

Gruppevisse nedskrivninger fordelt på;	31.12.2015	31.12.2014
bedriftsengasjement	9 300	8 500
privatengasjement	5 100	4 900
Sum gruppededskrivninger pr. 31.12.	14 400	13 400

Kostnadsførte tap på utlån og garantier

	2015	2014
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	(1 971)	(18 136)
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger	1 000	(600)
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som nedskrivning	1 625	13 545
+ periodens konstaterte tap som tidligere ikke er avsatt som nedskrivning	495	2 670
+/- korreksjon for amortiserte nedskrivninger	6	265
+/- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsførte tap	(100)	(138)
Kostnadsført tap på utlån	1 056	-2 393

NOTE 15 – Obligasjoner og sertifikater

	31.12.2015	31.12.2014
Obligasjoner	370 160	301 281
Sum obligasjoner og sertifikater	370 160	301 281

Obligasjoner	Pålydende	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Bokført verdi
Obligasjoner utstedt av Kredittforetak	352 000	352 910	350 927	350 927
Ansvarlig lånekapital	19 234	19 234	19 234	19 234
Sum obligasjoner	371 234	372 144	370 160	370 160

Alle verdipapirene er børsnoterte og i NOK. Ved fastsettelsen av virkelig verdi er børskursen pr. 31.12.2015 lagt til grunn. Disse behandles regnskapsmessig som en portefølje, og til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.2015. Gjennomsnittlig effektiv rente på obligasjoner og sertifikater utgjør 1,8 % mot 2,52 % i 2014. Renten er beregnet ut fra 12 måneders gjennomsnittlige beholdning.

NOTE 16 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter

	31.12.2015	31.12.2014
Aksjer vurdert som anleggsmidler (a)	220 117	193 084
Aksjer vurdert som omløpsmidler (b)	9 553	20 566
Aksjefond vurdert som omløpsmidler (c)		3 549
Egenkapitalbevis vurdert som omløpsmidler (e)	1 997	1 997
Sum aksjer, andeler og grunnfondsbevis	231 666	219 195

Selskapets navn	Vår beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS, org.nr 988738387	749 882	1,13%	112 520	112 520	112 520
SpareBank 1 Næringskreditt AS, org.nr 894111232	115 127	0,79%	14 391	14 742	14 391
SamSpar AS **, org.nr 977061164	66 537	7,50%	47 685	93 463	47 685
SamSpar Bankinvest AS **, org.nr 992083832	568	5,25%	872	32 330	872
SamSpar Bankinvest II AS **, org.nr 996294625	63 691	7,72%	11 013	24 900	11 013
SamSpar Utvikling DA, org.nr 987804467	867 710	4,82%	883	883	883
SpareBank 1 Kredittkort AS, org.nr 975166453	8 672	1,23%	10 477	12 197	10 477
SpareBank 1 Mobilbetaling AS, under stiftelse	80	4,92%	800	800	800
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, org.nr. 938521549	554	1,37%	8 029	8 452	8 029
Eiendomskreditt AS, org.nr 979391284	12 538	*	1 276	1 276	1 276
Kredittforeningen for sparebanker, org.nr 986918930	920	*	948	948	948
Eksportfinans ASA, org.nr 816521432	188	*	2 846		2 846
Nordisk Areal Invest AS, org.nr 991032517	29 000	*	1 832	914	841
Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland AS, org.nr 953376040	150	15,00%	4 586	4 586	4 586
Aksjer ikke spesifisert *	2 951	2 951	2 951		
Sum aksjer vurdert som anleggsmidler (a)			221 108	310 962	220 117

* Bankens eierandeler i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %)

** Aksjer/ andeler i felleskontrollert virksomheter

Ingen av anleggsaksjene er børsnoterte selskap

Beholdningsendringer av aksjer vurdert som anleggsmidler

Inngående balanse	193 084
Tilgang	29 228
Avgang	-1 295
Nedskrivning	-900
Utgående balanse	220 117

I 2015 hadde de 2 felleskontrollerte selskapene følgende hovedtall (foreløpige tall)

	Årsresultat	Egenkapital
SamSpar AS	249 711	1 246 173
SamSpar Bankinvest AS	24 637	615 817

Modum Sparebanks andel av resultatet i ovennevnte to selskaper i 2015 utgjør 20,0 mill. kr. Investeringene er bokført etter kostmetoden og det er således ikke innarbeidet noen andel av resultatet fra investeringen i Modum Sparebank sitt regnskap for 2015.

Forretningsadressen: SpareBank1 SamSpar, Storgata 33, 0101 Oslo.

SamSpar AS har en gjeld til Modum Sparebank på 28,5 mill kr og SamSpar Bankinvest AS har en gjeld på 4,5 mill kr.

Bankens beholdning av omløps- aksjer og -aksjefond vurderes til børskurs pr 31.12.2015.

Selskapets navn	Vår beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Omløpsaksjer					
DNO ASA, org nr 921526121	250 000	*	3 367	1 506	1 506
Statoil ASA, org nr 923609016	12 000	*	1 603	1 484	1 484
Opera Software ASA, org nr 974529459	44 000	*	2 865	2 224	2 224
Telenor ASA, org.nr 976967631	5 000	*	743	742	742
Subsea 7, org.nr 984366019	15 000	*	1 005	946	946
Norsk Hydro ASA, org.nr 914778271	80 000	*	2 475	2 650	2 650
Sum aksjer vurdert som omløpsmidler (b)			12 056	9 553	9 553

Bankens beholdning av egenkapitalbevis i banker behandles regnskapsmessig til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og virkelig verdi pr 31.12.14.

Egenkapitalbevis

SpareBank 1 Nordvest	19 200	*	1 997	1 997	1 997
Sum egenkapitalbevis vurdert som omløpsmidler (e)			1 997	1 997	1 997

* Bankens eierandelene i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %)

NOTE 17 – Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskap

	31.12.2015	31.12.2014
Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskap	2 906	3 806

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap fordi datterselskapet ikke anses for å ha betydning for å bedømme bankens stilling og resultat ref RL § 3-8(2). Eierandelen i datterselskap tilsvarer stemmeandel.

I 2015 hadde datterselskapet og tilknyttede selskap følgende hovedtall (foreløpig regnskap):

	Drifts- inntekter	Drifts- resultat	Ordinært resultat etter skatt	Sum eiendeler	Sum egenkapital
Modum Næringspark AS (100 % - datterselskap)	49	10	(28)	2 808	2 807
PRO3484 AS (49 % - tilknyttet selskap)	-	(30)	(614)	9 968	(689)

Banken eier Modum Næringspark AS med 100 %. Banken overtok selskapet i 2006. Selskapets fordring på Modum Sparebank utgjør pr. 31.12.2015 0,25 mill. kr. Modum Næringspark AS er ikke konsolidert inn i bankens regnskap da resultat og balanse er vurdert som uvesentlig for årsregnskapet. Aksjene er i 2015 nedskrevet med 0,9 mill. kr til bokført verdi av eiendelene da bygget er solgt i 2015.

Modum Næringspark AS har forretningskontor i Vikersundgata 29, 3370 Vikersund.

Banken eier Pro3484 AS med 49 %. Selskapet ble stiftet i 2014. Selskapets gjeld til Modum Sparebank utgjør pr 31.12.2015 10,6 mill. kr.

Pro3484 AS har forretningskontor i Althornet 3, 3033 Drammen.

NOTE 18 – Nærstående parter

Modum Sparebank har ett datterselskap, samt eierandeler i xx felleskontrollerte virksomheter. Eierandeler i selskapene er presentert i note 16 og 17. Internhandel med datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter er gjort i henhold til egne avtaler og på forretningsmessige vilkår.

NOTE 19 – Pensjonsforpliktelser

	31.12.2015	31.12.2014
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	133	-
Pensjonsforpliktelse	5 291	19 973

Endring av regnskapsprinsipp

Fra 01.01.15 har banken anvendt prinsippene for innregning og måling i IAS 19, og dermed endret regnskapsprinsipp, for beregning av pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader. Banken har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av estimatavvik (NRS 6). Estimatavvik korrigeret for utsatt skatt er ført direkte mot egenkapitalen, og regnskapstallene for 2014 er endret i samsvar med dette.

Resultatregnskapet:

Pensjonskostnaden for 2014 endres ikke vesentlig og er dermed ikke korrigeret i sammenligningstall

Balansen:	NRS 6 31.12.2014	Effekt av endring	IAS 19 01.01.2015
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	6 472	(6 472)	-
Utsatt skatt	(1 747)	1 747	
Pensjonsforpliktelse	(9 891)	(10 082)	(19 973)
Utsatt skattefordel	2 671	2 722	5 393
Sparebankens fond	(770 760)	12 084	(758 676)

Ansatte i banken

Det eksisterer ulike pensjonsordninger for bankens ansatte. De kollektive ytelsesordningene er lukket, og ansatte som ikke er omfattet av disse inngår i en innskuddspensjonsordning. Alle som er ansatt etter 1. januar 2009 inngår i innskuddspensjonsordningen. Pensjonsordningene oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Banken har inngått avtale om førtidspensjonsordning til administrerende banksjef og tidligere banksjef i Modum Sparebank.

I tillegg kommer AFP. Ny AFP-ordning gjeldende fra 2011 skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flertaksforetaksordning og finansieres gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn. Det foreligger foreløpig ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen og ordningen er derfor foreløpig behandlet som en innskuddspensjonsordning.

Modum Sparebank har hatt en ordning med mulighet til å søke om gavepensjon mellom 62 år og 67 år. Ordningen er under avvikling. Det er laget en overgangsordning for ansatte som fyller 62 år innen 2021. Det er i regnskapet foretatt en avsetning med et nominelle beløp, totalt 1,9 mill. kr.

Lukkede ytelsespensjoner

Ansatte	33
Pensjonister	42

Innskuddspensjon

Ansatte	33
---------	----

Ved beregningene er følgende forutsetninger lagt til grunn:	2015	2014
Diskonteringsrente	2,70%	2,30%
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	2,70%	3,20%
Årlig lønnsregulering	2,50%	2,75%
Årlig økning i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,25%	2,50%
Årlig regulering av pensjoner	0,00%	0,00%

Øvrige sentrale forutsetninger:	2015	2014
Uttakssannsynlighet AFP	IA	IA
Benyttet levealderstabell	GAP07	GAP07

Spesifikasjon av estimatavvik ført direkte mot egenkapitalen	31.12.2015		
	Sikrede	Usikrede	Totalt
Estimatavvik pensjonsmidler			
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	5 401	(321)	5 080
Sum estimatavvik ført direkte mot egenkapitalen	5 401	(321)	5 080

	31.12.2014		
	Sikrede	Usikrede	Totalt
Estimatavvik pensjonsmidler	12 187		12 187
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	(103)	(103)	
Sum estimatavvik ført direkte mot egenkapitalen	12 187	(103)	12 084

Netto pensjonsforpliktelse i balansen	31.12.2015			31.12.2014		
	Sikret	Usikret	Totalt	Sikret	Usikret	Totalt
Påløpte pensjonsforpliktelser	74 983	(5 291)	69 693	82 742	7 451	90 193
Verdi pensjonsmidlene	75 116		75 116	70 220		70 220
Netto pensjonsforpliktelser	133	(5 291)	(5 158)	(12 521)	(7 451)	(19 972)
Ikke-resultatført estimat		-	-			-
Balanseførte pensjonsforpliktelser inkl. aga	133	(5 291)	(5 158)	(12 521)	(7 451)	(19 972)

Årets pensjonskostnad	31.12.2015			31.12.2014		
	Sikret	Usikret	Totalt	Sikret	Usikret	Totalt
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 415	620	3 036	1 806	553	2 359
Avkastning på pensjonsmidler	(1 615)			(2 809)		
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	1 820	128	1 948	2 806	243	3 049
Resultatført akturielt tap (gevinst)				1 368	(296)	1 072
Planendring		(2 250)	(2 250)		(383)	(383)
Arbeidsgiveravgift	253	87	341	255	78	333
Sum ytelsesbaserte ordninger	2 873	(1 414)	1 460	3 425	194	3 620
Innskuddsbaserte pensjonsordninger		1 635	1 635		1 531	1 531
Netto pensjonskostnader	2 873	222	3 095	3 425	1 725	5 151

NOTE 20 – Ansvarlig lån og fondsobligasjon

	31.12.2015	31.12.2014
Samarbeidende Sparebanker AS	2 663	2 663
Entercard AS	3 000	3 000
SpareBank 1 Kredittkort AS	1 234	1 234
SpareBank 1 Boligkreditt AS	18 000	18 000
Sum kostpris ansvarlig lån/ fondsobligasjoner	24 897	24 897

Samarbeidende Sparebanker AS og Entercard AS er klassifisert som utlån i balansen, mens SpareBank 1 Kredittkort AS og Sparebank 1 Boligkreditt AS er klassifisert som obligasjoner i balansen.

NOTE 21 – Innskudd fra og gjeld til kunder

	31.12.2015		31.12.2014	
	Beløp	Gj.snittlig rentesats %	Beløp	Gj.snittlig rentesats %
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	4 763 336	1,44	4 350 978	2,11
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	347 452	2,92	325 828	3,41
Sum innskudd fra kunder	5 110 789	1,54	4 676 806	2,26

Gjennomsnittrente er beregnet som et gjennomsnitt for de respektive balansepostene pr 31.12.2015.

Innskudd fordelt på næring	31.12.2015	31.12.2014
Lønnstakere og lignende	3 222 685	2 933 060
Bygg/anlegg	239 483	242 937
Vareh/hotell/rest.	124 363	117 382
Transport/komm.	61 276	54 457
Omset/drift av fast eiendom	271 358	226 374
Tjenesteyt. næring	888 498	818 811
Industri og bergverk	158 351	160 680
Primærnæringer	144 775	123 106
Sum innskudd fordelt på næring	5 110 788	4 676 806

Innskudd fordelt på geografiske områder	31.12.2015	31.12.2014
Buskerud	4 559 798	4 115 415
Oslo	202 330	217 239
Akershus	107 732	118 471
Vestfold	129 629	115 899
Øvrige	87 864	90 200
Utlandet	23 435	19 582
Sum innskudd fordelt på geografiske områder	5 110 789	4 676 806

NOTE 22 – Gjeld

		Beløp	Gj.snitt rente	Forfall
Obligasjonsgjeld	NO0010709652	249 969	1,80%	2017
Obligasjonsgjeld	NO0010733157	124 924	1,91%	2018
Obligasjonsgjeld	NO0010739980	124 897	1,76%	2019
Obligasjonsgjeld	NO0010669872	247 684	2,10%	2018
Obligasjonsgjeld	NO0010687247	149 978	2,56%	2016
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir		970 839	2,73	

Gjennomsnittrenten for hvert lån er beregnet på grunnlag av faktiske rentekostnader i året i % av bokført verdi. Effekten av renteinstrumenter er hensyntatt i beregningen over.

NOTE 23 – Egenkapital

Spesifikasjon av endring i egenkapitalen	Sparebank fond	Gavefond	Sum egenkapital
31.12.14 (som rapportert i årsregnskapet for 2014)	770 760	9 514	780 274
Overgang til IAS 19	(12 084)		(12 084)
01.01.2015	758 676	9 514	768 190
Periodsen resultat	50 833	5 000	55 833
Estimatavvik ført mot egenkapitalen	7 004		7 004
Gaver		(4 169)	(4 169)
Sum egenkapital pr 31.12.2015	816 513	10 345	826 858

% av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Resultat av ordinær drift etter skatt

2015

0,83

2014

1,48

NOTE 24 – Kapitaldekning

Nye kapitaldekningsregler i henhold til CRD IV/Basel III ble innført i Norge 1. juli 2014 med overgangsbestemmelser som innebærer full gjennomføring fra 1. januar 2019. Fra og med 1. juli 2014 ble det innført nye bufferkrav jfr. Finansieringsvirksomhetsloven § 2-9e. Pr 31. desember 2015 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 %, kravet til systemrisikobuffer 3 % og kravet til motcyclisk kapitalbuffer er 1 %. Disse kravene er i tillegg til kravet om at ansvarlig kapital skal utgjøre minst 4,5 % av ren kjernekapital, slik at samlet krav til ren kjernekapital er 11 %. Kravet til kapitaldekning inkl. Tilleggskapital er 14,5 %

Ansvarlig kapital	31.12.2015 BASEL III	31.12.2014 BASEL II
Opptjent egenkapital	816 513	770 760
Annen egenkapital	10 345	9 514
Egenkapital	826 858	780 274
AVA fradrag	-15	-27
Frdrag forutsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-133	-4 725
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor **	-146 347	-116 614
Ren kjernekapital	680 363	658 908
Fondsobligasjon		
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor		
Kjernekapital	680 363	658 908



Tilleggs kapital utover kjernekapital		
Tidsbegrenset ansvarlig kapital		
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor		
Tilleggs kapital	-	-
Ansvarlig kapital	680 363	658 908
Risikovektet balanse*	4 130 994	3 979 484
Ren kjernekapitaldekning	16,5 %	16,6 %
Kjernekapitaldekning	16,5 %	16,6 %
Kapitaldekning	16,5 %	16,6 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,5 %)	103 275	99 487
Motsyklisk buffer (1,0 %)	41 310	-
Systemrisikobuffer (3,0 %)	123 930	119 385
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	268 515	218 872
Tilgjengelig ren kjernekapital	494 468	479 831

*** Spesifikasjon av risikovektet volum**

	Risikoveid beregningsgrunnlag:	
	31.12.2015	31.12.2014
Kredittrisiko		
Stater	-	-
Lokale og regionale myndigheter	-	-
Offentlig eide foretak	-	-
Multilaterale utviklingsbanker	-	-
Internasjonale organisasjoner	-	-
Institusjoner	144 969	161 501
Foretak	1 375 569	1 479 516
Massemarked	1 563	2 091
Pantesikkerhet i eiendom	2 124 922	1 909 854
Forfalte engasjementer	14 570	21 041
Høyrisiko-engasjementer	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	20 082	19 606
Andeler i verdipapirfond	-	-
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	105 961	93 213
Sum kredittrisiko	3 787 637	3 686 823
Markedsrisiko		
Posisjonsrisiko for egenkapitalinstrumenter	-	-
Posisjonsrisiko for gjeldsinstrumenter	-	-
Sum markedsrisiko	-	-
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	2 026	2 325
Operasjonell risiko	341 331	290 336
Sum risikovektet balanse	4 130 994	3 979 484

**I henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak skal fradraget for ikke-vesentlige investeringer i selskaper i finansiell sektor fases inn med følgende prosentsetning:

- i 2014: 20 prosent
- i 2015: 40 prosent
- i 2016: 60 prosent
- i 2017: 80 prosent

NOTE 25 – Finansielle derivater

Swap avtaler	Nominelt beløp		Virkelig verdi	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Sikring av utlån til og fordringer på kunder	555 000	475 000	-21 719	-23 309
Sum	555 000	475 000	-21 719	-23 309

Nominelt beløp tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalene og som er grunnlag for beregning av renter og avkastning. Virkelig verdi tilsvarer det banken ville måtte betale/motta ved realisasjon av avtalene. Gjennomsnittlig gjenstående løpetid er 2,73 år.

NOTE 26 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er den risiko banken har for å ikke kunne gjøre opp sine forpliktelser. Ved årsskifte hadde banken disponible trekkfasiliteter i andre finansinstitusjoner på til sammen 80 mill. kr. Innskuddsdekningen var 86,7 % pr 31.12.15.

Restløpetiden for balanseposter pr. 31.12.2015

	På fore- spørsel	1 mnd. til 3 mdr.	fra 3 mdr. til 1 år	fra 1 år til 5 år	over 5 år	uten restløp.	totalt
EIENDELSPOSTER							
Kontanter og fordringer på sentralbanker						25 374	25 374
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	251 029			50 000			301 029
Utlån til og fordringer på kunder	5 272 412	21 858	51 153	424 917	103 722		5 874 062
Obligasjoner og sertifikater og andre rentebærende verdipapirer			10 014	301 388	58 758		370 160
Øvrige eiendeler med restløpetid	247 976		2 903				250 879
Eiendeler uten restløpetid						64 975	64 975
Sum eiendeler	5 771 417	21 858	64 070	776 305	162 480	90 349	6 886 479
GJELDSPOSTER							
Gjeld til kredittinstitusjoner							0
Innskudd fra og gjeld til kunder	4 945 616			164 744	429		5 110 789
Øvrig gjeld med restløpetid	43 962		150 159	747 450			941 571
Gjeld uten restløpetid						7 261	7 261
Gavefond						10 345	10 345
Egenkapital						816 513	816 513
Sum gjeld og egenkapital	4 989 578	0	150 159	912 194	429	834 119	6 886 479
NETTO LIKV.EKSP. PÅ BALANSEN	781 839	21 858	-86 089	-135 889	162 051	-743 770	
Poster utenom balansen:							
Ikke-balanseførte fin. Instrumenter	0	-	-	-	-	-	-
NETTO LIKVIDITETSEKSPONERING	781 839	21 858	-86 089	-135 889	162 051	-743 770	-

LIQUIDITY COVERAGE RATIO (LCR)

LCR er beregnet til 105%. Banken har kun NOK som signifikant valuta. Finanstilsynets minimumskrav er 70% fra 01.01.2016.



Avtalt / sannsynlig tidspunkt for renteendring

	På fore- spørsel	1 mnd. til 3 mdr.	fra 3 mdr. til 1 år	fra 1 år til 5 år	over 5 år	uten renteeks	totalt
EIENDELSPOSTER							
Konter og fordringer på sentralbanker						25 374	25 374
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	251 029	50 000					301 029
Utlån til og fordringer på kunder		3 957 363	1 033 935	846 677			5 837 975
Obligasjoner og sertifikater og andre rentebærende verdipapirer	110 521	259 639					370 160
Øvrige rentebærende eiendeler	219 196						219 196
Ikke rentebærende eiendeler						132 745	132 745
Sum eiendeler	580 746	4 267 002	1 033 935	846 677	-	158 119	6 886 479
GJELDSPOSTER							
Gjeld til kredittinstitusjoner							0
Innskudd fra og gjeld til kunder		5 097 234	13 554				5 110 788
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	375 000	522 450					897 450
Ikke rentebærende gjeld						51 383	51 383
Gavefond						10 345	10 345
Egenkapital						816 513	816 513
Sum gjeld og egenkapital	375 000	5 619 684	13 554	-	-	878 241	6 886 479
NETTO RENTEKSP. PÅ BALANSEN	205 746	-1 352 682	1 020 381	846 677	-	-720 122	

NOTE 27 – Garantiansvar

Garantiansvar fordelt på garantiformer	31.12.2015	31.12.2014
Betalingsgarantier	191 694	193 054
Kontraktsgarantier	16 093	12 234
Annet garantiansvar	15 266	14 587
Sum garantiansvar	223 053	219 875

Det er i tillegg gitt en garanti overfor Sparebank 1 SMN på 80 mill. kr i forbindelse med funksjonen som engrosbank for betalingsformidling.

NOTE 28 – Pantstillelser

Det er innskudd og deponert obligasjoner på 110 mill. kr som sikkerhet for opptak av F-lån i Norges Bank. F-lån er det instrumentet som primært blir brukt for å tilføre likviditet til banksystemet fra Norges Bank. F-lån er lån mot sikkerhet i verdipapirer til fast rente og gitt løpetid. Løpetiden på F-lån varierer og avhenger av likviditetssituasjonen i banksystemet.

NOTE 29 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulike gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- Basisrisiko
- Administrativ renterisiko
- Spreadrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plassering og innlån gjennom rentebinding samt ved bruk av derivater.

Basisrisikoen er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til personkunder og åtte uker ved rentereduksjon på innskudd.

Spreadrisikoen er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserentene, for eksempel statsrentene eller swaprentene.

Basisrisiko	31.12.2015	31.12.2014
Obligasjoner og sertifikater	-463	-379
Fastrenteutlån	-18 471	-13 434
Fastrenteinnskudd	68	93
Sertifikatutlån	-	-
Obligasjonslån	1 122	1 223
Derivater	15 147	13 699
Renterisiko ved 1 prosentpoeng endring	-2 597	1 202
Skatt (27%)	-701	325
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	-1 896	877

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.



Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS
Hovdevn. 9, NO-3370 Vikersund

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 32 78 69 30
Fax: +47 32 78 41 32
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Til forstanderskapsmøtet i
Modum Sparebank

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Modum Sparebank som viser et overskudd på NOK 55 833 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.



Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Modum Sparebank avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2015 og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og banksjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Vikersund, 17. februar 2016
ERNST & YOUNG AS

Thomas Anfinrud Karlsen
statsautorisert revisor



Til

Forstanderskapet i

MODUM SPAREBANK

BERETNING FRA KONTROLLKOMITÉEN

FOR

DRIFTSÅRET 2015

Kontrollkomitéen har ført tilsyn med at bankens virksomhet er drevet i samsvar med sparebanklovens og finansieringsvirksomhetens bestemmelser, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtekter og andre bestemmelser som banken har plikt til å rette seg etter.

Komitéen har gjennomgått styrets protokoller, og forøvrig foretatt de undersøkelser som sparebankloven og kontrollkomitéens instruks bestemmer.

Etter å ha gjennomgått årsregnskapet, årsberetning og revisors beretning, anbefaler kontrollkomitéen at resultatregnskapet og balansen fastsettes som årsregnskap for 2015.

Vikersund, 17. februar 2016

Lill Kristin Enger
Leder

Jan Hansen
Bente Lybeck

Erklæring fra styret og administrerende banksjef

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar 2015 til 31. desember 2015 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av Modum Sparebanks eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor.

Vikersund, 17. februar 2016



Trond Gewalt

Trond Gewalt
styrets leder



John-Arne Haugerud

John-Arne Haugerud
nestleder



Tom Berget

Tom Berget



Siv Hantho

Siv Hantho



Arnt Olav Svensli

Arnt Olav Svensli



Johnny Knutsen

Johnny Knutsen



Egil Meland

Egil Meland
adm. banksjef



Gaver allmenntyttige foretak

BÅRUDVEIEN VEL	1 500	AKTIV 365	3 000	MODUM FIK	20 000
DROLSUM VEL	1 500	LØYPEUTVALGET - HOVLANDSFJELL	3 000	MODUM O - LAG	20 000
DANSEKLUBBEN MODUM, SIGDAL		MODUM TRAVBANE	3 000	N. SIGDAL IF	20 000
OG KRØDSERAD	1 500	NYKIRKE JEGER OG FISKEFORENING	3 000	VESTRE SPONE IF	20 000
PALETTEN	1 000	ÅMOT OG OMEGN FISKEFORENING	3 000	FORENINGEN MOT STOFF	20 000
MODUM MALERKLUBB	1 500	GEITHUS BARNEDISCO	3 000	MOT	20 000
MODUM SAMLERKLUBB	1 500	MODUM PINSEMENIGHET	3 000	MODUM BARNETEATER	20 000
MODUM SPELL OG DANSELAG	1 500	MODUM ROTARY KLUBB	3 000	MODUM FOTBALLKLUBB	25 000
MODUM TRESKJÆRERKLUBB	1 500	MODUMHEIMEN	3 000	MODUM SVØMMEKLUBB	25 000
BINGEN BYGDEKVINNELAG	1 500	RUD KIRKEFORENING	3 000	HAUGFOSS IF	30 000
DROLSUM SANITETSFORENING	1 500	VIKERSUND PENSJONISTFOR.	3 000	MODUM MENIGHET	30 000
DIABETESFORBUNDET	1 500	MODUM KUNSTFORENING	3 000	I.L MOINGEN	35 000
ELDRES HYGGESTUND VIKERS.	1 500	KOR RUSTICUS	3 000	SIMOSTRANDA IL	35 000
ENGER MISJONSFORENING	1 500	SYSLE BL. KOR	3 000	GEITHUS IL	50 000
FURULUNDEN BOFELLESSKAP	1 500	SÆTER DANSEKLUBB	3 000	VESTFOSSEN IF	50 000
FURUKVISTEN 4H	1 500	KFUKKFUM SPEIDERE	4 000	VIKERSUND IF	50 000
GEITHUS BO- OG DAGSENTER	1 500	FURUMO CURLINGKLUBB	5 000	ÅMOT IF	50 000
KONGSRUD SANITETSFORENING	1 500	GLOMSRUDKOLLEN JÆGER			
MODUMGRUPPEN AV NRRL	1 500	OG FISKEFORENING	5 000	Total sum -	
NORDRE MODUM BYGDEKVINNELAG	1 500	HOLLEIA JEGER OG FISKEFOR.	5 000	gaver allmenntyttige formål	1 092 500
SØNDRE MODUM BYGDEKVINNELAG	1 500	MODUM JAKT OG SPORTSKYTTERE	5 000		
VESTRE SPONE BYGDEKVINNELAG	1 500	MODUM MOTORCROSS KLUBB	5 000	Prosjektsøknad - spesielle tiltak	
VIKERSUND KVINNE OG FAMILIELAG	1 500	MODUM PISTOLKLUBB	5 000	MODUM ROTARYKLUBB	20 000
VIKERSUND MISJONSFORENING	1 500	VIKERSUND FISKE	5 000	SKOTSELV GRENDEUTVALG	22 500
VIKERSUND NORMISJON	1 500	HUMANETISK FORBUND	5 000	GEITHUS IDRETTSLAG, SKØYTER	26 000
ØST MODUM BYGDEKVINNELAG	1 500	LHL MODUM	5 000	SMK-VIKING	29 395
ASLAKBY GRENDELAG	1 500	MODUM HANDIKAPLAG	5 000	GEITHUS VEL	29 500
ALLEMANNSÅSENS VENNER	1 500	MODUM LOKALLAG FOR UTVHEMMEDE	5 000	ÅMOT IF	30 000
BERGHEIM GRENDEHUS	1 500	MODUM REVMATIKERFORENING	5 000	MODUM BORDTENNISKLUBB	30 000
BRUNES GRENDELAG	1 500	ÅMOT PENSJONISTFORENING	5 000	VIKERSUND FISKE	30 000
DROLSUM BÅTFORENING	1 500	DELINGAS VENNER	5 000	ÅMOT BARNEGOSPEL	30 000
FAU ENGER SKOLE	1 500	BINGENVASSDRAGET HISTORIELAG	5 000	FURUMO CURLING KLUBB	40 000
FOLKVANG	1 500	MODUM NÆRINGSRÅD	5 000	ÅMOTKAMERATENE	40 000
FJORDVÅG GRENDEHUS	1 500	KOR O2	5 000	FORSVARSFØRENINGEN EIKER,	
GIMLE GRENDEHUS	1 500	MODUM JANITSJAR	5 000	MODUM, SIGDAL	50 000
GRANSTAD VEL	1 500	MODUM REVY OG TEATERLAG	5 000	FAU ENGER SKOLE	50 000
GEITHUS VEL	1 500	SMK VIKING	5 000	ALLEMANNSÅSENS VENNER	50 000
HJORT OG OTERVEIEN VEILAG	1 500	JELSTAD JULETRELAG	6 000	VIKERSUND IF FOOTBALL	60 000
JELLUM VEL	1 500	FRISKIS OG SVETTIS	7 000	JELLUM VEL	60 000
KLØFTEFOSS SAMF. HUS	1 500	SØNDRE MODUM SKYTTERLAG	7 000	VESTFOSSEN IF	68 000
LIENGJORDET VELFORENING	1 500	HLF MODUM OG SIGDAL	7 000	MODUM NÆRINGSRÅD	95 000
SEVALSJORDET VEL	1 500	MIDTFYLKET LOKALLAG AV NBF	8 000	MODUM O-LAG	100 000
SKOTSELV GRENDEUTVALG	1 500	VIKERSUND MENIGHETSSENTER	8 500	ÅMOT OG OMEGN FISKEFORENING	100 000
SKOTSELV KULTURHUS	1 500	KONGSRUD GRENDEHUS	9 000	SKOTSELV SKOLEKORPS	112 620
STEINROA NORD VEL	1 500	DROLSUM IF	10 000	BAKKE IF	165 000
STRANDGATA VEL	1 500	FISKUM IF	10 000	FLYING TEAM VIKERSUND	200 000
TELESLETTA VEL	1 500	FLYING TEAM	10 000	ØVRE EIKER SVØMMEKLUBB	200 000
ØSTSIDEN SMÅBÅTHAVN	1 500	GEITHUS TURNFORENING	10 000	ÅMOT IF	200 000
ØSTSIDEN VEL	1 500	MODUM TRIALLKLUBB	10 000	MODUM FRIIDRETTSKLUBB	200 000
VENNER AV LUNDÅS	1 500	NORDRE MODUM SKYTTERLAG	10 000	NEDRE SIGDAL IF	200 000
MODUM TURMARSJFORENING	2 000	ØVRE EIKER SVØMMEKLUBB	10 000	GEITHUS IDRETTSLAG, FOOTBALLGRUPPA	300 000
STRAND KRETS FISKEFORENING	2 000	MENTAL HELSE MODUM	10 000	SIMOSTRANDA IL	350 000
GEITHUS PENSJONISTFORENING	2 000	MODUM RØDE KORS	10 000	GEITHUS MUSIKKKORPS	15 000
MODUM HAGELAG	2 000	KRØDERBANENS VENNER	10 000	MODUM REVY & TEATERLAG	50 000
EIKER, MODUM, SIGDAL		VIKERSUND VEL	10 000	RUSAVHENGIGE.NO	50 000
FORSVARSFØRENING	2 000	MODUM BORDTENNISKLUBB	15 000	DIV SMÅPROSJEKTER	75 226
FORENINGEN NORDEN MODUM	2 000	GEITHUS MUSIKKKORPS	15 000	Total sum spesielle tiltak	3 076 241
LIONS CLUB	2 000	HEGGEN GOSPEL	15 000		
LIONS CLUB MODUM MARISKO	2 000	SKOTSELV SKOLEKORPS	15 000	Total antall gaver	4 168 741
MODUM FOTOKLUBB	2 000	STALSBERG SKOLEMUSIKK	15 000		
SAND BÅTFORENING	2 000	VIKERSUND JUNIORMUSIKK	15 000		
VIKERSUND BRIDGEKLUBB	2 000	ÅMOT JENTE OG GUTTEKORPS	15 000		
FRISKO BAND	2 000	ÅMOT HORN	15 000		
MODUM KAMMERKOR	2 000	BAKKE IF	20 000		
MODUM SPELL OG DANSELAG	2 000	BINGEN BALLKLUBB	20 000		



Modum sparebanks tillitsvalgte

Innskytervalgte forstandere:

Yngve Leren, leder	Åmot
Boye Arntzen, nestleder	Åmot
Solveig Holm	Åmot
Aase Kristin Andreassen	Tyristrand
Trine Bjørnstad	Åmot
Per Buxrud	Åmot
Sissel Overn	Åmot
Marianne Drolsum	Vikersund
Pål Stenbro	Vikersund
Alf Reistad	Vikersund
Hanneke Van Riet Molenaar	Vikersund
Solveig Klevstad	Vikersund
Grete Leversby Letmolie	Skotselv
Tor Dag Kongsrud	Vikersund

Kommunevalgte forstandere:

May Helen Nilsen	Åmot
Terje E. Gulbrandsen	Åmot
Jon Hovland	Åmot
Hilde S. Grønhovd	Geithus

Innskytervalgte vararepresentanter:

1. Per Skøien	Åmot
2. Terje Andersen	Vikersund
3. Tore Bye	Geithus
4. Torunn Aarkvisla	Hokksund
5. Jens Kristian Kopland	Vikersund
6. Per Willy Holseter	Vikersund
7. Vidar Kjemperud	Geithus

Kommunevalgte vararepresentanter:

1. Åse K. Finsrud	Vikersund
2. Morten Wold	Vikersund

Forstandere valgt av de ansatte:

Kirsten T. Wassend	Åmot
Johan Stærkebye	Geithus
Gry S. Aspelien	Geithus
Øyvind Blix	Vikersund
Marianne Skinnes	Vestfossen
Ståle Bergland	Geithus

Styre:

Trond Gewalt, styreleder
John Arne Haugerud, nestleder
Siv Hantho
Johnny Knutsen
Tom Berget
Arnt Olav Svensli, ansattes representant

Vararepresentanter:

1. Lars Willy Danielsen	Åmot
2. Espen Tangerud	Geithus
3. Janicke Karlsen	Krokstadelva

Vararepresentanter styre:

Ole Eivind Svendby, innskytervalgt
Gjermund Rønning, innskytervalgt
Anne Ulberg Leversby for de ansatte

Kontrollkomite:

Lill Kristin Enger	Vikersund
Jan Hansen	Geithus
Bente Lybeck	Vikersund

Revisjon:

Statsaut. revisor Thomas Anfinrud Karlsen i Ernst & Young A/S

Vararepresentant:

Terje Andersen	Vikersund
----------------	-----------



SpareBank 
MODUM

SpareBank 1 Modum
NO 937 889 186

Telefon 02270
ms@modum.sparebank1.no
www.modum.sparebank1.no

Sparebank 1 Modum
Postboks 114
3371 Vikersund

Avdelinger:
Vikersund, Vikersundgt. 29
Åmot, Lilleåsgt. 2A
Hokksund, Stasjonsgt. 61
Mjøndalen, Strandveien 39-41